

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Engagerade föräldrar

En studie om hur elever upplever sina föräldrars engagemang i skolarbetet

Emma Myhrborg och Sofie Åslycke

Examensarbete inom allmänt
utbildningsområde, LAU370, 15 hp

Handledare: Mathias Zannakis

Examinator: Helena Stensöta

Rapportnummer: HT07-2490-05

Abstract

Examensarbete inom lärarutbildningen, 15 hp, LAU370

Titel: Engagerade föräldrar - en studie om hur elever upplever sina föräldrars engagemang

Författare: Emma Myhrborg och Sofie Åslycke

Termin och år: Ht – 07

Kursansvarig institution: Sociologiska institutionen

Handledare: Mathias Zannakis

Examinator: Helena Stensöta

Rapportnummer: HT07-2490-05

Nyckelord: Föräldraengagemang, samarbete, föräldrar, elever, engagemang, skola

---

Syfte: Syftet är att studera hur elever upplever att deras föräldrar engagerar sig i sina barns skolgång, samt hur viktigt elever anser att detta är. Vårt syfte är även att se om det går att urskilja några skillnader i engagemanget när det gäller vilken årskurs eleverna går i eller om eleven är tjej eller kille.

Huvudfråga: Vilken form av engagemang, utifrån den indelning som förekommer inom internationell forskning, upplever elever som vanligast hos sina föräldrar?
Vilket engagemang anser eleverna som viktigast?
Känner eleven att föräldrarna är engagerade i skolarbete?
Förekommer det några skillnader när det gäller mammans alternativ pappans engagemang?

Metod och material: Vi har använt oss av en kvantitativ enkätundersökning för att ta reda på hur elever i år 1-5 på en skola upplever sina föräldrars engagemang i skolarbetet.

Resultat: Enkätresultatet visar att eleverna upplever sina föräldrar som engagerade, den vanligaste formen av engagemang är föräldrar som medhjälpare och problemlösare. Skillnaderna är minimala mellan de olika inriktningarna, engagemang i form av partner och publik ses också som viktigt. Eleverna upplever båda sina föräldrar som lika engagerade.

Litteraturen visar att föräldrars engagemang kan påverka elevers studieresultat, dock efterfrågar föräldrarna mer hjälp och stöd till detta.

Betydelse för läraryrket: Vi har insett vikten av att ett gott samarbete mellan hem och skola upprättas, då detta i slutändan gynnar eleven och dennes skolresultat.

Förord

Idén till denna studie tillkom då vi under VFU-perioder förundrats och stött på problematik kring föräldraengagemang. Vid en närmare bearbetning av litteratur inom ämnet fann vi att forskning kring hur elever upplever föräldrars engagemang inte är gjord. Mot bakgrund av våra egna erfarenheter, kombinerat med hur förvånade vi var över att forskning har gjorts, dock utan att fråga elever hur föräldrars engagemang påverkar dem. Detta blev ett frö som kom att växa till vårt syfte, vilket är att studera hur elever upplever föräldrars engagemang i deras skolgång, samt hur viktigt eleverna anser att detta är. Vårt syfte är även att se om det går att urskilja några skillnader i engagemang när det gäller vilken årskurs eleverna går i eller om könet påverkar.

Som blivande lärare har vi efter denna studie insett vikten av ett gott samarbete mellan hem och skola samt att engagerade föräldrar är viktigt. Vår förhoppning är att föräldrar som läser vårt arbete inser hur stor del de har i sina barns skolgång och studieresultat samt att lärare inser vikten av arbete och förmedlar denna kunskap till föräldrarna som tillsammans ger elever de bästa förutsättningar för att utvecklas.

Vi vill rikta ett stort tack till lärare och samtliga elever på den skola undersökningen genomfördes samt de föräldrar som gav sitt medgivande till elevens medverkan. Utan skolans positiva inställning och delaktighet hade denna studie inte kunnat genomföras.

Ett varmt tack vill vi även ge vår handledare Mathias Zannakis som under arbetets gång gett oss bra handledning och värdefulla kommentarer samt varit kontaktbar och alltid besvarat våra frågor omgående.

Göteborg den 7 januari 2008

Emma Myhrborg och Sofie Åslycke

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	5
2.	Teoretiska utgångspunkter	6
2.1.	Historisk tillbakablick	6
2.2.	Hem och skolarörelsen	8
2.3.	Familjen.....	8
2.4.	Tidigare forskning	10
2.5.	Sammanfattning	14
3.	Skolan och hemmets rättigheter samt skyldigheter	16
3.1.	Läroplaner	16
4.	Syfte och frågeställning	19
4.1.	Syfte	19
4.2.	Frågeställningar	19
5.	Metod.....	20
5.1.	Metodval och avgränsningar	20
5.2.	Presentation av skola	23
5.3.	Urval och genomförande	23
5.4.	Bearbetning	24
6.	Resultat.....	26
6.1.	Respondenternas bakgrund	26
6.1.1.	Föräldrar som partners	27
6.1.2.	Föräldrar som medhjälpare och problemlösare:	29
6.1.3.	Föräldrar som publik:	30
6.1.4.	Föräldrar som hjälpare:	32
6.1.5.	Sammanfattning av fråga 31 -34	33
6.2.	Sammanfattning av resultat	36
7.	Diskussion och avslutande reflektioner	37
7.1.	Förslag på vidare forskning.....	39
7.2.	Avslutande ord	39
8.	Referenser	40
9.	Bilagor	

1. Inledning

Under vår lärarutbildning och tidigare studier har vi upplevt att engagemanget hos lärare ofta smittats av sig på oss elever, vi har blivit mer motiverade och engagerade i ämnet! När vi har gått från elevperspektivet till att inta lärarperspektivet under bland annat vår verksamhetsförlagda utbildning, VFU, har vi upplevt samma sak. Engagemanget påverkar i hög grad elevernas lust att lära!

Vi har under våra VFU-perioder varit delaktiga i lärarens arbete och bland annat fått medverka vid utvecklingssamtal. Under dessa perioder har vi upplevt att föräldrars engagemang varierat, främst har vi kunnat urskilja de föräldrar som engagerar sig mer än andra. Dessa utmärker sig på så sätt att de ofta visar sig på skolan vid skoldagens slut, de lämnar alltid in lappar etc. till läraren i tid samt att en del av föräldrarna även önskar extra möten för att diskutera sina barns skolgång. Frågor kring detta har diskuterats mellan oss efter olika VFU-perioder samt berörts under seminarier. När val av examensarbete skulle väljas kände vi båda att något kring föräldraengagemang hade varit intressant att fördjupa sig i.

Litteratur skriven inom ämnet började bearbetas och vi upplevde ganska snart att det fanns forskning gjord kring både lärarens engagemang och föräldrarnas engagemang. Dock upptäckte vi att någon forskning gjord ur elevernas perspektiv inte förekom. Detta blev vårt frö som kom att växa fram till en frågeställning och slutligen syftet med vårt examensarbete.

Vårt syfte med detta arbete är att ta ett elevperspektiv i frågan om hur elever upplever att deras föräldrar engagerar sig i skolarbetet, samt hur viktigt elever anser att detta är. Begreppet föräldraengagemang har vi valt att definiera på samma sätt som man gör i internationell forskning inom området. Detta innebär att föräldrar kan engagera sig på olika sätt; som partner, medhjälpare eller problemlösare, publik samt hjälpare. Föräldrar kan även fungera som beslutsfattare och konsumenter, vi har dock valt att inte gå närmare in på de inriktningarna, då vi anser att det kan vara svårt att ta ett elevperspektiv i dessa frågor.

För att besvara vårt syfte valde vi att göra en enkätstudie på en skola i en förort till Göteborg. I enkäten har vi valt att ställa frågor gällande föräldrars engagemang där eleverna fått värdera hur de upplever att deras föräldrar agerar samt hur viktigt eleverna anser att detta är.

Vi har valt att använda oss av begreppen ”föräldrar” och ”hem” i arbetet, detta inkluderar både föräldrar och vårdnadshavare eftersom alla elever inte bor hos sina biologiska föräldrar. Vi vill förtydliga att föräldrar och hem alltså har samma innebörd, vi har använt oss av båda begreppen för att variera uttrycket.

2. Teoretiska utgångspunkter

Följande kapitel innehåller en historisk tillbakablick på skolans utveckling, Hem och skolarörelsens tillkomst, en redogörelse över hur elevers familjer kan se ut samt tidigare forskning inom området.

2.1. Historisk tillbakablick

Sverige har förändrats från ett agrarsamhälle där människor försörjde sig själva genom att producera det som de behövde. Många hade det fattigt och mycket hårt arbete krävdes, barnkullarna var ofta stora, där barnen i mycket ung ålder fick hjälpa till hemma. Efterhand som de såg sina föräldrar arbeta fick även barnen delta allt mer i det arbete som behövde göras. På detta sätt kom barnen successivt in i vuxenlivet, med andra ord var föräldrarna barnens lärare. Efterhand som samhället utvecklades kom industrialismens genombrott då många familjer flyttade in till de större byarna och städerna för att arbeta på olika fabriker i hopp om att få ett bättre liv. Det visade sig att livet här var tufft, alla fick arbeta oerhört hårt under långa dagar till en dålig peng. Detta resulterade i att många barn inte hade någon tillsyn, då både äldre syskon samt föräldrarna i många familjer var tvungna att arbeta och inte hade möjlighet att ta med barnen till arbetet. De yngre barnen fick klara sig själva och sökte sig till andra barn i samma situation, i brist på något att göra gick dem runt och tiggde och stal, detta blev ett stort samhällsproblem i städerna. Man försökte på olika sätt förhindra detta med olika lagar och regler men lyckades inte särskilt bra, lösningen blev att 1842 införa allmän skolplikt.¹ Detta innebar att alla barn skulle få kunskap i att bli bra samhällsmedborgare, det vill säga att bland annat få kunskaper i att lyda samt följa regler och normer som rör vuxenvärlden, utan att ifrågasätta dessa.² På olika ställen anordnades arbetsstugor eller så kallade folkskolor där barnen kunde tillbringa dagarna.³ Under hela skolans utveckling influerades den starkt av kyrkan och kristendomen, då kyrkoherden i många fall kontrollerade barnens kunskaper i form av olika bikter och förhör.⁴ Under den här tiden började barnens väg in i vuxenlivet förändras, det var inte lika självklart att följa sina föräldrars fotspår. Istället öppnades nya dörrar för barnen och föräldrarna hade inte vetskap om vad som fanns bakom.⁵

Åsikten om att barnen skulle gå i skolan delades inte av alla föräldrar, vilket resulterade i att det var långt ifrån alla barn som gick i skolan, många fick fortsätta hjälpa till att försörja familjen. Därför tog samhället nya krafter att skärpa lagen om allmän skolplikt, vilket innebar att alla barn som var fyllda sju år skulle tills det år de fyllde fjorton ska gå i skolan.⁶ Under den här tiden var det många föräldrar som protesterade och visade sitt motstånd mot lagen. Föräldrarna ansåg att det var deras ensak att bestämma över sina egna barn och såg ingen nytta med kunskaperna de lärde sig i skolan. Detta ledde till en rad olika möten där det bland annat diskuterades hur hem och skola skulle kunna börja samarbeta. Idéer om att ha föräldramöten fanns då skolan tyckte att det var ett bra sätt att påverka föräldrarna, men precis som idag klagade många lärare på att de föräldrar som de var angelägna om att träffa inte dök

---

¹ Flisning, Fredriksson & Lund 1996: s. 19 – 20

² Orlenius 2003: s.47

³ Flisning m.fl. 1996: s. 20

⁴ Lindbom 1995: s. 53

⁵ Flisning m.fl. 1996: s. 20

⁶ Flisning m.fl. 1996: s. 52

upp. Det skulle visa sig ta ett bra tag innan man kom fram till någon riktigt bra lösning.⁷ Inte förrän i början av 1900-talet hade så gott som alla föräldrar accepterat att deras barn skulle gå till skolan varje dag. Nu började man även utveckla skolans organisation, då den starkt influerades av samhällets utveckling med den växande industrialisering samt urbanisering som krävde utbildad arbetskraft.⁸ Kristendomen var fortfarande den ledande ideologin som genomsyrade skolan starkt, men dess dominans minskade successivt under denna tid. Fler ämnen integrerades och nya vetenskapliga upptäckter ägde rum som i allt större utsträckning blev grunden för skolans nya undervisningsideal.⁹ Denna förändring resulterade i 1919 års undervisningsplan samt 1921 års folkskolestadga.¹⁰

Kontakten mellan skolan och hemmet förekom främst när föräldrar på olika sätt försökte protestera mot skollagen eller vid enstaka tillfälle då det uppstod allvarliga problem, ofta i form av dåligt uppförande från elevens sida. En undersökning från 1942 visade att 72 % av föräldrarna aldrig haft någon kontakt med skolan.¹¹ Värt att nämna är att forskarna kunde se stora brister i samarbetet mellan hem och skola samt att skillnaderna var stora beroende på vilken socialgrupp föräldrar och barn kom ifrån.¹²

Lärarens roll var ofta väldigt auktoritär, det var sällan någon vågade ifrågasätta det läraren sa. Relationen mellan vuxna och barn var annorlunda, eftersom samhället präglades av den vuxne gentemot barnen. Hur godhjärtad läraren än var så fick den inte visa det mot barnet, utan skulle var sträng och barsk. Eleverna förväntades lyda och göra som de blev tillsagda. Synen på hur pedagogiken i skolan ska bedrivas och genomföras har influerats och förändrats mycket, då vi har gått från en behavioristisk syn när skolan präglades av inlärningspsykologisk inriktning ("gör som jag säger och du blir godkänd"),¹³ till det kognitivistiska synsättet ("god undervisning")¹⁴ där värdet av att eleverna var i god psykisk och fysisk balans betonades. Därefter kom den sociologiska inriktningen att influera skolorna, där man betonade vikten av elevernas, omgivning, hemförhållanden samt att man uppmärksammade de elever som hade det svårt i skolan. Successivt kom även den fenomenografiska inriktningen då man intresserade sig för hur vi människor uppfattar olika saker som beror på vilka erfarenheter vi besitter.¹⁵

Vi kan konstatera att det finns många teorier och sätt att se på undervisningen som har präglat våra skolor och gör än i dag. Det är lätt att glömma bort att det som idag är självklart för oss, består av kunskaper som en gång krävde både uppmärksamhet och möda innan det kunde förverkligas. Föräldrarnas roll har förändrats från att själva vara läromästare till att inte ha något inflytande alls på skolan om vad deras barn lär sig. Till att nu vara en grupp som besitter otroligt mycket kunskap, erfarenheter och åsikter som kan och ofta är en stor resurs för skolans verksamhet samt elevernas utveckling. Föräldrar har i dag större inverkan på skolans uppbyggnad av organisation samt arbete kring verksamheten jämfört med förr.

---

⁷ Flisning, Fredriksson & Lund 1996: s. 53 - 55

⁸ Johansson, Wahlberg Orving 1993: s. 23-24

⁹ Orlenius 3003: s.58

¹⁰ Flisning m.fl. 1996: s. 53 – 55

¹¹ Johansson, Wahlberg Orving 1993: s 26

¹² Johansson, Wahlberg Orving 1993: s 26

¹³ Kernell 2002: s. 194

¹⁴ Kernell 2002: s. 195

¹⁵ Kernell 2002: s. 194-196

2.2. Hem och skolarörelsen

I slutet av 1800-talet blev det allt vanligare att runt omkring i landet, oberoende av varandra, bilda små föräldragrupper. Dessa hade i början ofta som syfte att dela med sig av böcker och aktuella tidskrifter samt att försöka få bort dåliga vanor hos barnen såsom tobak och alkohol. Efter hand kom föräldrarna på att de kunde ha nytta av varandras kunskaper och erfarenheter, vilket resulterade i en utveckling av organisationen. 1945 bildades målsmännens riksförbund (MR) som ligger till grund för den hem och skolarörelse som finns idag. Här ville man försöka sprida kunskap om barnpsykologi, skola och uppfostran samt samla föräldrar som tillsammans kunde gå ihop och bli starkare för att kunna påverka skolan. De betonade även vikten av ett bra samarbete mellan skola och hem som på sikt skulle gynna barnens utveckling.¹⁶ Utvecklingen kan tyckas självklar men skolarörelsen hade tuffa motgångar och det var många gånger svårt att få med föräldrar, samt att få skola och lärare att arbeta åt samma håll. År 1960 blev det en splittring i målsmännens riksförbund då de inte riktigt kom överens om vilken uppgift organisationen skulle ha. Detta resulterade bland annat i en ändring av namn till Riksförbundet Hem och skola (RHS) som det heter än i dag.¹⁷

Hem och skolarörelsens huvuduppgift är idag att arbeta för att ett samarbete mellan skola, hemmet och samhället fungerar och utvecklas till elevernas fördel. Detta så att eleverna får en bra utbildning samt en trygg och bra miljö att utvecklas i. I Hem och skolarörelsens stadgar står bland annat att

Hem och skolarörelsens uppgift är att stödja hemmen och skolan i deras strävan att ge barnen en trygg uppväxtmiljö och främja deras allsidiga utveckling. Hem och skolarörelsen vill medverka till utvecklingen av en skola som ger eleverna ökat ansvar genom social fostran och låter varje barn utveckla sina anlag, får kunskaper och öva färdigheter utifrån sina förutsättningar. Hem och skolarörelsen arbetar för att samarbetet mellan hem och skola utvecklas samtidigt som föräldrarnas roll och inflytande i skolan stärks.¹⁸

Det finns idag cirka 30 000 medlemmar i Hem och skolarörelsen,¹⁹ där inte bara föräldrar är medlemmar utan även personal på skolan samt elever är delaktiga. Studier visar att engagemang i form av organisationer såsom Hem och Skolarörelse är positivt både för föräldrar och för lärare på skolan.²⁰ Det framgår även tydligt att de föräldrar som har erfarenheter från att både ha haft barn i klasser där det varit stort föräldraengagemang och barn där föräldraengagemang inte var stort, har märkt skillnader.²¹

2.3. Familjen

Lisbeth Flising har försökt illustrera hur en familj bestående av tre barn kan se ut. Exemplet har hon döpt till modell ”igelkotten”.²² Där låter hon igelkottens kropp symbolisera familjen där alla aktiviteter och relationer mellan familjemedlemmarna rymms. Igelkottens alla taggar är

---

¹⁶ Flising Fredriksson & Lund 1996: s. 64-65

¹⁷ Flising m.fl. 1996: s. 65

¹⁸ RHS stadgar

¹⁹ Elektronisk kommunikation 071227

²⁰ Flising m.fl. 1996: s. 66

²¹ Flising m.fl. 1996: s. 71

²² Flising m.fl. 1996: s. 24

aktiviteter och relationer familjen har såsom vänner, fritidsintressen, hushållsarbete, syskon, övrig släkt, eventuellt trädgårdsarbete, båt, bil samt sommarstuga m.m. På toppen av alla taggar finns alla barnens aktiviteter som skola, fotboll och dans där det ofta krävs hämtning, lämning, föräldramöten m.m. Även föräldrarna har sina toppar i form av olika aktiviteter, vidareutbildning inom arbete och liknande. En familjs liv kräver med andra ord en hel del organisation för att få vardagen att gå ihop.²³ De allra flesta familjer har tid för sina barn, men alla har olika förutsättningar att visa det, beroende på en mängd olika faktorer. Igelkottexemplet visar tydligt att det ryms många ”taggar” runt den i form av aktiviteter och relationer. Detta är en förklaring till varför inte alla föräldrar har möjlighet att delta vid samtliga möten och uppvisningar, vilket de oftast förväntas göra. Familjer som inte är representerade ses i många ögon som oengagerade, men oftast handlar det inte om att föräldrarna inte bryr sig utan snarare om att tiden inte räcker till.²⁴ Detta argument styrks även i Hans Dahlgren och Margit Östling Dahlgrens bok *Lärare i grundskolan*, där de nämner kringliggande faktorer som arbetsresor, skiftarbete, skötsel av hemmet, reparationer och inköp m.m. som orsaker till varför tiden inte räcker till.²⁵

Enligt en undersökning gjord år 1990/1991 samt åren 2000/2001, har barnens tid med sina föräldrar minskat under en tioårsperiod.²⁶ Förklaringen till detta tror man dels beror på att barnomsorgen har byggts ut under senare delen av 1990-talet och början av 2000-talet, då barn till föräldrar som är arbetslösa eller föräldralediga har fått plats inom förskoleverksamhet samt att maxtaxa har införts. Detta har resulterat i att fler barn går på förskola och fritids än innan. Barn och föräldrar tillbringar mest tid tillsammans när föräldrarna utför hemarbete, vilket kan vara vid måltider och att titta på tv.²⁷ I bok *Föräldrakontakt* framgår det att föräldrar upplever att de delar lika på ansvaret kring barnen när det gäller omvårdnad och skolarbete.²⁸

I slutet av 1800-talet hade närmare hälften av alla barn i Sverige fem eller fler syskon.²⁹ De allra flesta bodde tillsammans med både sin mamma, pappa samt syskonen, idag ser bilden inte riktigt likadan ut. Många familjer har olika konstellationer, det är inte ovanligt med så kallade ”ombildade familjer eller styvfamiljen” som Flising, Fredriksson och Lund uttrycker det i sin bok.³⁰ Familjen behöver inte bara bestå av en mamma eller pappa utan kan bestå av mamma, endast pappa, styvmamma/styvpappa, halvsyskon, så kallade plastsyskon för att bara nämna några familjer. Vissa barn bor alltid på samma ställen medan andra barn veckovis byter hem för att kunna bo hos båda sina föräldrar.³¹

Statistiska centralbyrån har 2004 tillsammans med barnombudsmannen sammanställt statistik om barns och ungas levnadsvillkor. Publikationen visade att 54 procent av Sveriges ca 9 miljoner människor är barn under 18 år, vilket resulterar i att varje familj har ca 1,8 barn. 73 % av barn mellan 0–17 år lever med båda sina ursprungliga föräldrar. Nästan en femtedel av barn som inte bor med båda sina föräldrar bor med ensamstående mammor. Att som barn bo med ensamstående pappor är inte lika vanligt, statistiken visar att 6 % av tonårspojkar, det vill säga i åldern 13–17 år, lever med sin ensamstående pappa. Vi kan konstatera att

---

²³ Flising, Fredriksson & Lund 1996: s. 24 – 25

²⁴ Flising m.fl. 1996: s. 25

²⁵ Dahlgren & Dahlgren Östling 1989: s. 209

²⁶ Publikation från 2004 av barnombudsmannen

²⁷ Publikation från 2004 av barnombudsmannen

²⁸ Flising m.fl. 1996: s.26

²⁹ Flising m.fl. 1996: s. 20

³⁰ Flising m.fl. 1996: s. 20

³¹ Flising m.fl. 1996: s. 20

konstellationen av familjer har förändrats från 1800- talet tills idag, bland annat genom färre syskon och fler skilsmässor.³²

Andra saker som man får ha med i beräkningen när man pratar om familjer är att hela ”15 procent av alla barn i Sverige har utländsk bakgrund, det vill säga är födda utomlands eller har föräldrar som båda är födda utomlands”³³ År 2002 hade hela 82 procent av alla barns mammor sysselsättning samt 90 procent av alla pappor. Hade vi gått tillbaka i tiden här hade siffrorna visat mycket lägre.³⁴

Vi kan sammanfatta följande med att säga att det är mycket som ryms inom begreppet en familj, det är många olika konstellationer och sammansättningar som utgör en elevs familj. Det finns också många kringliggande faktorer som gör familjen till det den är, då alla har olika värderingar, erfarenheter, kunskaper, ekonomiska förhållanden, religiösa värderingar m.m.³⁵ Detta påverkar i sin tur både eleven och relationen/samarbetet mellan barn/hem, hem/skola och barn/skola. Dessa faktorer bör man vara medveten om när man analyserar och undersöker vikten av engagerade familjen då många av föräldrarna kanske inte har samma syn på hur skolan ska bedrivas.

2.4. Tidigare forskning

Att vara förälder åt ett barn innebär ett stort ansvar då man bland annat skall vara ”fostrare, förebild, ge trygghet, ge fysiskt omvårdnad, skapa ”fritt utrymme” för barnens utveckling, men samtidigt kunna sätta gränser, fatta vuxna beslut, hålla kontakt med förskolan, skolbarnsomsorgen och skolan.”³⁶ Detta är exempel på roller som ryms inom uppgiften att vara förälder och som både kräver engagemang och oerhört mycket tid. David William och J. Stallworth har studerat huruvida föräldrar till barn i skolan vill delta eller inte genom olika roller i hemmet såsom hjälpare, publik, medhjälpare och problemlösare.³⁷ William och Stallworth kunde se tydliga skillnader mellan vad läraren och föräldrarna ansåg om de tänkbara rollerna, där föräldrarna var mer villiga att ta på sig olika roller. Delar av undersökningen sammanfattar William och Stallworth så här:

Föräldrarna var villiga att ikläda sig alla tänkbara roller, medan lärarna intog en mer skeptisk attityd. Lärarna var villiga att acceptera de traditionella föräldrarollerna, som klassmamma/pappa, när föräldrarna hjälpte till vid utflykter, samlade in pengar etc. men upplevde det som ett intrång i sin lärarprofessionalism om föräldrarna också antog andra roller.³⁸

Inom internationell litteratur eller forskning kring föräldraengagemang delas ofta begreppet in i nedanstående sex indelningar. Detta för att försöka få så omfattande beskrivning som möjligt av vad som ryms inom föräldraengagemang.³⁹

---

³² Publikation från 2004 av barnombudsmannen

³³ Publikation från 2004 av barnombudsmannen

³⁴ Publikation från 2004 av barnombudsmannen

³⁵ Flising, Fredriksson & Lund 1996: s. 15

³⁶ Flising m.fl. 1996: s. 27

³⁷ Flising m.fl. 1996: s. 71-74

³⁸ Flising m.fl. 1996: s. 75

³⁹ Flising m.fl. 1996: s. 71

Föräldrar som konsumenter – föräldrar har möjligheten att välja vilken skola deras barn ska gå i. Förr blev man ofta tilldelad en skola som baserades på vilken adress barnet bodde på, sedan början av 1990-talet har vi i Sverige chans att själva göra ett aktivt val av vilken skola som man anser var bäst för sitt barn.⁴⁰

Föräldrar som partners – föräldrar kan på olika sätt hjälpa sina barn så att det får det så bra som möjligt i skolan. Till exempel genom att ”barnet ska ha sovit på natten före skoldagen, att de fått en väl sammansatt frukost, är rätt klädd och utrustad för skoldagen och har fått chansen att i lugn och ro göra sina läxor” Detta engagemang rör saker som ligger på föräldrarnas ansvar och inte skolans.⁴¹

Föräldrar som medhjälpare och problemlösare - föräldrarnas viktiga roll att hjälpa och vara ett stöd i deras barns skolarbete, exempelvis genom att hjälpa till med läxor. Ett fungerande samarbete mellan föräldrar och skola är viktigt så att hemmet får den information det behöver för att kunna stötta sitt barn.⁴²

Föräldrar som publik – engagemanget handlar om att föräldrar uppmärksammar sina barns arbete i skolan. Inte bara när det gäller att titta på när barnen uppträder på en avslutning eller i en föreställning utan även i det vardagliga arbetet, såsom att fråga hur det varit på lektionerna eller hur det gick med läxan.⁴³

Föräldrar som hjälpare - här vill skolan ha hjälp av hemmet i det vardagliga arbetet i skolverksamheten. Omkring varje elev finns oftast föräldrar och släkt som besitter gedigna erfarenheter och kunskaper. Denna kompetens kan många gånger bli ett perfekt komplement till läraren i skolarbetet. Detta kan utspela sig i form av att föräldrarna/släkten kommer och pratar om ett område de är duktiga inom, berättar om sitt jobb eller är en medhjälpare i klassrummet.⁴⁴

Föräldrar som ”beslutsfattare” - föräldrar har möjlighet att påverka och vara med och fatta beslut om skolans verksamhet och organisation. Idag finns det föreningar samt olika organ som har inflytande på skolan, som föräldrar kan vara delaktiga i.⁴⁵

Dessa indelningar sammanfattar vad det innebär att vara en engagerad förälder till barn i skolan, då föräldrar kan på olika sätt kan engagera sig i sina barns skolgång.

I Sverige har liknande forskning bedrivits där frågor som dessa varit till underlag för olika undersökningar, kopplingar har gjorts till Williams och Stallworth. Gunilla Johansson och Karin Wahlberg Orving har genomfört en studie om samarbete mellan hem och skola.⁴⁶ Deras analys visar tydligt att föräldrar kan vara en resurs i skolan då de ges möjlighet till inflytande. Föräldrarna framhåller att de vill ha mer information om mål och riktlinjer från skolan, dessutom säger de att de känner sig som bra resurser för skolan om de får möjlighet till inflytande. Läraren blir huvudpersonen och hans/hennes förhållningssätt är betydelsefullt för att ett fungerande samarbete ska utvecklas. Resultaten visar att lärarna som deltog i studien

---

⁴⁰ Flising, Fredriksson & Lund 1996: s. 71-72

⁴¹ Flising m.fl. 1996: s.72

⁴² Flising m.fl. 1996: s.72

⁴³ Flising m.fl. 1996: s. 72-73

⁴⁴ Flising m.fl. 1996: s. 73-74

⁴⁵ Flising m.fl. 1996: s. 74

⁴⁶ Flising m.fl. 1996: s. 75

utvecklade en öppenhet för att se föräldrarna som goda resurser till arbetet i skolan, vilket man inte alltid har gjort. Dessutom är samverkan av betydelse för att utveckla en bra atmosfär och kultur i skolan.⁴⁷ Vidare kom Johansson och Wahlberg Orving fram till att 83 % av de tillfrågade lärarna upplevde att elever som går i en klass där föräldrarna engagerar sig har en positivare inställning till skolan än klasser där föräldrarna inte engagerat sig i. Lärarna drog även slutsatsen att de elever som har föräldrar som engagerar sig i skolarbetet ofta presterar bättre, än de elever som har föräldrar som inte engagerar sig.⁴⁸

Leif Ribom belyser i sin avhandling om föräldraperspektiv på skolan, på flera ställen med hänvisning till Niléhn, att föräldrars engagemang kring sina barns skola avgörs beroende på vilken erfarenhet föräldrarna har från sin egen skolgång. Har föräldrarna positiva erfarenheter från sin skolgång bemöter de sina barns skola med en positiv attityd, har de däremot en negativ erfarenhet möter de skolan med en negativ attityd. Vidare nämner Ribom kort att en utredning⁴⁹ föreslår att föräldrar till barn i grundskolan borde få rätt, enligt lag, att ta ledigt från sitt jobb för att på så sätt kunna engagera sig i sitt barns skolgång, detta på grund av att alla föräldrar ej har möjlighet att ta ledigt från sitt jobb till förmån för barns skolarbete.

I en SOU-utredning gjord 1980 både i Sverige och internationellt, framgår det att familjers engagemang påverkas av vilken socialgrupp de tillhör. Ju högre socialgrupp en familj tillhör desto större engagemang har familjen. Detta leder i sin tur till att föräldrars engagemang även påverkar elevens framgång i skolan, med andra ord, ju högre föräldraengagemang desto bättre skolframgång för eleven.⁵⁰ Riboms egna enkätundersökningar visar att föräldrar med lång utbildning är mer engagerad än de med kort utbildning.⁵¹ Forskning från 1942 kom fram till liknande resultat då forskarna kunde se att det var stora skillnaderna beroende på vilken socialgrupp föräldrar och barn kom ifrån.⁵²

Forskning som gjordes på 1980- talet visar att föräldrar vill veta mer om skolan och då framförallt ”om hur man kan hjälpa sina barn att få bra betyg”.⁵³ Forskning som gjordes av Inga Andersson 2003 pekar även den åt samma håll. Där uttrycker föräldrar ett behov av att få information om hur de kan hjälpa och motivera sina barn.

Föräldrarna uttrycker behov av att få information om hur de själva ska kunna stödja och lära barnen, hur de ska kunna motivera barnen och hur de ska kunna förstå sina barn ännu bättre.⁵⁴

Anmärkningsvärt är att studierna visar samma resultat trots att det skiljer tjugo år mellan undersökningarna. Föräldrarna uttrycker fortfarande en önskan om att skolan skall stötta föräldrarna att hjälpa sina barn. Slutsatsen man kan dra av detta är att några större förändringar inte har skett, trots att föräldrarna uttrycker en önskan.

Anne Henderson har även hon valt att fördjupa sig i föräldraengagemang, hon påpekar hur viktig engagemanget är och att det handlar ”om så mycket mer än att ”bara” förbättra elevers

---

⁴⁷ Johansson, Wahlberg Orving 1993: s. 26

⁴⁸ Flising, Fredriksson & Lund 1996: s. 76

⁴⁹ Framgår ej vilken, Ribom 1993: s. 29

⁵⁰ Ribom 1993: s. 29

⁵¹ Ribom 1993: s. 69

⁵² Johansson, Wahlberg Orving 1993: s. 26

⁵³ Dahlgren & Dahlgren Östling 1989: s. 209

⁵⁴ Andersson 2003: s. 12

resultat i svenska och matematik”⁵⁵ I Hendersons bok *The Evidence Continues to Grow* har hon valt att sammanfatta sin forskning med bland annat följande punkter:

- Familjen skapar den ursprungliga inlärmingsmiljön.
- Genom att engagera föräldrarna kring barns skolutbildning förbättrar man barnets skolresultat.
- Barn från låginkomstfamiljer och invandrarfamiljer har mest att vinna på ett ökat föräldraengagemang på alla nivåer inom skolan.
- Vi kan inte se hemmet och skolan som två isolerade företeelser. Vi måste finna vägar till ett bättre samarbete mellan dessa och med det övriga samhället⁵⁶

Genom ett samhällsperspektiv belyser Henderson vikten av att engagera sig i sina barn. Hon skriver bland annat att ”föräldraengagemang är en hörnsten i vår demokrati”⁵⁷ och att vi som föräldrar och samhällsmedborgare har möjligheter att tycka till kring frågor som framförallt rör våra barn och skolor. Att föräldrar tar sitt ansvar och agerar när det gäller sitt barns utbildning och inte låter samhället helt ta över.⁵⁸ Henderson nämner även relationen mellan föräldrar och skola som viktig. Hon betonar att kommunikationen inte bara ska förekomma när det uppstår problem eller vid någon speciell situation, utan att relationen ska ske fortlöpande under hela elevens skoltid för att på så sätt förebygga att problem uppstår.⁵⁹

En fallstudie som Skolverket genomfört visar att den skola, som föräldrarna har störst tillit till genom ett gott samarbete, genererar bäst resultat, detta oberoende av föräldrars utbildningsnivå.⁶⁰ I studien förs ett resonemang om relationen mellan hemmet och skolan som ett ”partnerskap”, detta begrepp använder sig även Lars Erikson av i sin avhandling ”Föräldrar och skola”.⁶¹ Eriksson och andra forskare han hänvisar till, menar att det är viktigt att föräldrar och skola står på samma sida. En idé, enligt Erikson m.fl. kan vara att ingå någon form av partnerskap mellan föräldrar och skola/lärare.

I Inga Anderssons bok ”Föräldrars möte med skolan” framgår det att föräldrar tycker det är viktigt för dem att visa omtanke men även ställa krav på sina barn. Föräldrarna anser att de kan ge sina barn en ”grundtrygghet som skyddar och stödjer dem i skolan” genom att som föräldrar ”visar barnet respekt, tar det på allvar, stödjer, berömmar och uppmuntrar” sina barn.⁶²

Barn behöver både kärlek och gränser. Föräldrarna tycker det är viktigt att man visar barnen att man tycker om dem, men att man också som förälder ställer krav på barnen. I hemmet kan barnen få en grundtrygghet som skyddar och stödjer dem i skolan. Genom att man som förälder visar barnet respekt, tar det på allvar, stödjer, berömmar och uppmuntrar honom/henne blir barnen trygga och starka. Att se barnens behov och att förmedla till dem att de duger är en viktig uppgift för alla föräldrar.⁶³

---

⁵⁵ Flising, Fredriksson & Lund 1996: s. 89

⁵⁶ Flising m.fl. 1996: s. 89 – 90

⁵⁷ Flising m.fl. 1996: s. 89

⁵⁸ Flising m.fl. 1996: s. 89

⁵⁹ Flising m.fl. 1996: s. 89

⁶⁰ Myndighet för skolutveckling 2007: s. 5

⁶¹ Erikson 2004

⁶² Andersson 2003: s. 48

⁶³ Andersson 2003: s. 48

Skolverket genomförde en attitydundersökning 2006 med elever i år 4-6, 7-9 samt gymnasiet om hur elever upplever sin skolsituation. Undersökningen visar att störst andel elever i år 7-9 ”mer sällan” eller ”aldrig” känner sig stressade på grund av krav eller förväntningar hemifrån. Samma frågor ställdes till gymnasieelever vilket gav ungefär samma utfall, största orsaken till att elever känner stress beror på läxor, prov samt egna krav och förväntningar.⁶⁴ Det alternativ som fick minst procentantal var just hemmets krav, detta visar dock inte om eleverna har några krav från hemmet. Siffrorna kan antingen visa att eleverna inte upplever någon stress trots krav hemifrån, eller att eleverna inte har några krav från föräldrarna och därför inte stressas av det. Samma frågor ställdes till elever i år 4-6, svarsalternativen ”Egna krav och förväntningar när det gäller skolarbetet” och ”Krav och förväntningar från föräldrar när det gäller skolarbetet” fanns dock inte med som alternativ.⁶⁵

Det har även gjorts forskning av Ira Gordon, hon har undersökt faktorer i hemmet, såsom om föräldrarna är gifta eller inte, utbildning, inkomst, sociala nätverk, intresse för skolan och utbildningen samt vilka förväntningar föräldrarna har på sitt barns studier. Detta har sedan relaterats till om det påverkar elevernas skolsituation. Resultat visade att de familjer som uppmuntrar sina barn, har en positiv syn på skola och utbildning samt höga förväntningar på sina barns studier, påverkar elevens resultat i skolan. Likaså gäller det de elever som författarna i studien kallar för ”elever i riskzonen” det vill säga med hänsyn till elevens bakgrund har den lyckats ta sig ur zonen, då föräldrarna blivit mer engagerade och intresserade i arbetet kring skolan.⁶⁶ Detta visar att föräldrarnas engagemang är viktigare än de bakomliggande sociala faktorerna som finns kring hemmet.

2.5. Sammanfattning

Att vara förälder innebär att inta många olika roller. Inom internationell forskning förekommer en uppdelning som William och Stallworth utgått ifrån i sin studie, där de kom fram till att föräldrar var mer angelägna om att få engagera sig i skolan än vad lärarna välkomnade. Johansson och Wahlberg Orving kom fram till, precis som William & Stallworth, att föräldrar kan vara en bra resurs och att lärarens inställning till detta är betydelsefullt. Skillnaden mellan de två studierna var att lärarna som medverkade i den senare, fick en positivare inställning till föräldrars värde som resurser. Just samarbetet mellan hem och skola tar många av de forskare vi nämnt upp, förutom William och Stallworth även Johansson och Wahlberg Orving samt Henderson och Andersson. Forskarna betonar vikten av föräldrarnas engagemang kring sina barns skolgång och Johansson och Wahlberg Orving, Henderson samt Andersson är överens om att parallellt till elevernas studieresultat kan dras till föräldrarnas engagemang. Samma slutsats drogs i en SOU- utredning som Ribom omtalar i sin avhandling. Skillnaden mellan de forskare vi nämnt och Ribom är att han även påstår att vikten av föräldrars engagemang kan kopplas till föräldrarnas utbildning, de med lång utbildning är mer engagerade än de med kort utbildning.

Sättet föräldrar vill engagera sig på, om vi ska placera det i den uppdelning som förekommer inom begreppet engagemang, är främst som medhjälpare och problemlösare eftersom engagemanget som omnämns främst gäller att stötta barnen i skolan så att de presterar bra. Forskning som rör föräldrars engagemang som partners och publik är svårt att urskilja i den

---

⁶⁴ Skolverket 2006

⁶⁵ Skolverket 2006

⁶⁶ Flising, Fredriksson & Lund 1996: s. 82-83

forskning vi tagit del av, det är möjligt att det innefattas inom begreppet engagemang när det inte definieras närmre.

Efter genomgång av litteratur verkar det inte ha gjorts någon forskning, förutom den som Skolverket genomförde 2006, kring hur elever själva upplever sina föräldrars engagemang, utan snarare har den mesta forskning byggts på föräldrars och lärares upplevelser. Detta kan ses som ett argument till vårt syfte med detta arbete, att höra hur elever upplever sina föräldrars engagemang i skolan.

3. Skolan och hemmets rättigheter samt skyldigheter

Skollagen är ett av de dokument som nämner skyldigheter och rättigheter som skola och hem har. I den berörs kravet om att ett samarbete mellan hem och skola bör utformas för att på bästa sätt gynna eleven, både när det gäller elevens kunskapsinhämtning men även att fostras till goda samhällsmedborgare.

Utbildningen skall ge eleverna kunskaper och färdigheter samt, i samarbete med hemmen, främja deras harmoniska utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar.⁶⁷

Det finns även internationella dokument som upprättats för att beteckna, i detta fall barns rättigheter. Barnkonventionen, eller FN:s konvention om barns rättigheter som den egentligen heter, tillkom 1989 och antogs av Sverige året efter, vilket innebär att Sverige valt att uppfylla de rättigheter barn har i den. Utav de 54 artiklar den innehåller, står det i Artikel 5 att föräldrar eller vårdnadshavare är skyldiga att ”ge lämplig ledning och råd då barnet utövar de rättigheter som erkänns i denna konvention”⁶⁸. Alltså är föräldrar skyldiga att vara engagerade i sina barns skolarbete eftersom barn enligt Artikel 28 har rätt till utbildning. Även kap. 6 i Föräldrabalken nämner föräldrars skyldigheter gentemot sina barn. Förutom att ta hand om sina barn när det gäller omvårdnad skall föräldrar även se till att deras barn utvecklas och får en tillfredställande utbildning.⁶⁹

Det dokument som skall genomsyra alla skolor i Sverige är den rådande läroplanen för just den skolan, i de flesta fall Lpo 94. I den tydliggörs lärarens skyldigheter gentemot eleven och dess vårdnadshavare. Bland annat är skolan skyldig att informera hemmet om skolans mål samt de skyldigheter hemmet har, bland annat att se till att deras barn kommer till skolan eftersom alla barn i Sverige omfattas av skolplikt, vilket kan ses som både en skyldighet och en rättighet.⁷⁰

3.1. Läroplaner

Den svenska skolan har under det förra århundradet omfattats av flera olika läroplaner, mellan 1970 till 1981 av Läroplan för grundskolan 1969 (Lgr 69), från 1982 till 1994 av Läroplan för grundskolan 1980 (Lgr 80) och idag av Läroplan för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94). Skyldigheter och rättigheter har under de olika rådande läroplanerna varierat i uttryck. Vid en jämförelse av de tre läroplanerna är den stora skillnaden att innehållet har blivit mer kompakt i Lpo 94. Gemensamt för alla tre läroplanerna är att de ser hemmet som den samhällsintuition med störst ansvar när det gäller barnuppfostran, men att skolan är skyldig att samarbeta med hemmet och se till att eleverna växer upp till samhällsmedborgare utifrån de rådande demokratiska värderingarna i samhället.

---

⁶⁷ Skollagen 1kap 2 §

⁶⁸ Barnkonventionen

⁶⁹ Föräldrabalken

⁷⁰ Lpo 94

I Lgr 69 finns ett kapitel ”Hem-skola-samhälle” där kan man läsa att skolan är skyldig att se till att en kontakt med hemmet skapas. Detta kan ske genom tre olika möten *klassmöten*, *allmänna föräldramöten* och *åhörardagar*. Den första är tänkt som ett möte som föräldrarna i klassen ansvarar för, där givetvis läraren är närvarande men ej är den som håller i diskussionerna. Där diskuteras saker som rör ordningsregler på skolan samt allmänna frågor om skolan, såsom läger och julfirande. På de allmänna föräldramöten, som läraren bjuder in till, diskuteras liknande saker som på klassmötena men här tar man även upp pedagogiska inslag som rör skolarbetet, exempelvis skolans mål eventuella problem som uppstått på skolan och så vidare. När det gäller det sistnämnda mötet, åhörardagar, får föräldrarna komma till skolan under en dag och vara med på lektionerna och se hur arbetet i klassen går till.⁷¹ I Lgr 69 handlar mycket om förhållandet mellan hem och skola främst kring hur lärare och föräldrar skall hålla kontakt, alltså inte någonting som talar om hur föräldrarna kan hjälpa sina barn i deras skolarbete. Ett intressant citat som är tänkvärdt är följande:

Det är av stort värde, om någon av lärarna vid ett dylikt möte ger sin syn på arbetet i skolan och på sin egen undervisning. Föräldrarna får då därigenom ökad kännedom om vad som händer i skolan, vilket kan göra det möjligt för dem att förstå, vilka svårigheter lärare kan möta och vilka krav arbetet ställer men också vad det är som kan göra arbetet så stimulerande.⁷²

Anmärkningsvärt med detta citat är att man hellre verka vilja få föräldrarna förstående till lärarens roll snarare än elevernas, frågan man kan ställa sig är hur detta på något sätt kan gynna eleverna i deras utveckling och skolgång.

Lgr 80 blev en uppdatering av Lgr 69 och skiljer sig inte särskilt mycket åt. Det beskrivs ganska detaljerat om den skolplikt som råder, vilket innebär att föräldrarna är ansvariga att se till att deras barn kommer till skolan och ansöker om ledighet om så önskas. Skolan skall ta initiativ till att ett samarbete med hemmet upprättas, det nämns att det kanske inte alltid är lätt men att skolan därför aktivt skall söka upp föräldrarna. Skolan ansvarar även för att två möten per läsår upprättas med föräldrarna.⁷³ Syftet med mötet är att föräldrarna skall få en inblick i sitt barns arbete men även för att läraren ska få skapa sig en bild av eleven och dennes hemförhållanden.⁷⁴ I läroplanen uttrycker skolan ett önskemål om att föräldrarna skall vara engagerade i elevernas kunskapsinhämtande i den bemärkelsen att föräldrarna själva kan bidra med de erfarenheter och kunskaper de besitter. Detta kan uttrycka sig antingen genom att föräldrarna kommer till skolan och håller lektioner eller anordna studiebesök, exempelvis inom det område de arbetar.

Som vi nämnt tidigare skiljer sig dispositionen åt när vi kommer till Lpo 94. Den bygger på ett dokument som till stor del redovisad i punktförm. Man redovisar dels *uppnåendemål*, de mål som varje elev skall uppnå och dels *strävansmål*, alltså de mål som varje elev samtidigt skall sträva mot. En annan stor förändring är att förskolan och de frivilliga skolformerna fått vars en läroplan, Lpfö98 och Lpf 94. Anledningen till att innehållet kunnat komprimeras, utan att för den del gå minste om relevant information, är att man inte uttrycker alla saker som står i skollagen, utan istället hänvisar till att läraren skall informera hemmet om detta. Lärarnas ansvar gentemot hemmet klargörs på flera ställen i Lpo 94. Det uttrycks både riktlinjer och vad läraren skall göra, bland annat att de fortlöpande skall ”informera föräldrarna om elevens

---

⁷¹ Lgr 69 s. 21-22

⁷² Lgr 69 s. 22

⁷³ Lgr 80 s. 25

⁷⁴ Lgr 80 s. 25

skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling”.⁷⁵ Dessutom måste skolans arbete ske tillsammans med hemmet, inte minst eftersom skolan skall stötta hemmet när det gäller elevernas fostran. Skolan är skyldig att informera föräldrar om skolans mål samt vilka rättigheter och skyldigheter elever och föräldrar har. I och med detta har både föräldrar och elever möjlighet att påverka skolans arbete. En bra sammanfattning av Lpo 94 när det gäller föräldrarnas medverkan lyder såhär:

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång skall skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.⁷⁶

Sammanfattningsvis kan vi säga att Lpo 94 tar upp rekommendationer som kan ses som regler på hur verksamheten aktivt skall arbeta för att ett samarbete sker, då föräldrarna har rätt till insyn i skolans arbete. På flera ställen belyser de hur viktigt det är med en fungerande kontakt mellan hem och skola. Det framgår tydligt vad som skall göras, däremot finns inga regler för hur detta arbete bör bedrivas eller hur man kan få med föräldrarna till detta engagemang. Detta kan därför ses som en stor utmaning för många lärare.

Vid en jämförelse mellan de tre läroplanerna upplever vi att de tidigare läroplanerna uppmanat föräldrarna till mer specifika engagemang, exempelvis åhörardagar i Lgr 69 och i Lgr 80 att föräldrar kan/ska bidra med sina kunskaper genom att exempelvis erbjuda studiebesök på sina arbetsplatser. Detta utelämnas, eller synliggörs i mindre utsträckning i Lpo 94. Trots detta har samarbetet och relationen mellan hem och skola utvecklats och föräldrarna har idag mer inblick i skolans värld än vad de hade förr. Bakomliggande faktorer till varför föräldrarna idag är mer engagerade och har större inflytande, även om vår rådande läroplan inte nämner detta, kan dels beror på samhällets utveckling. I dag lever vi i ett mer upplyst samhälle, vi vågar i större utsträckning ifrågasätta, som vi nämnt i kapitel 2.1 finns det en mängd olika ideologier som styrt och påverkat skolan. Även organisationer som Hem och skola har satt sina spår till den inblick föräldrar har i skolan idag. Dessutom har den omfattande forskning inom området, som visar att föräldrarna har en avgörande roll i elevens utveckling, influerat.

---

⁷⁵ Lpo 94 s. 24

⁷⁶ Lpo 94 s. 24

4. Syfte och frågeställning

4.1. Syfte

Syftet med detta arbete är att studera hur elever upplever att deras föräldrar engagerar sig i sina barns skolgång, samt hur viktigt elever anser att detta är. Vårt syfte är även att se om det går att urskilja några skillnader i engagemanget när det gäller vilken årskurs eleverna går eller om eleven är tjej eller kille.

4.2. Frågeställningar

Vilken form av engagemang, utifrån den indelning som förekommer inom internationell forskning, upplever elever som vanligast hos sina föräldrar?

Vilket engagemang anser elevernas som viktigast?

Känner eleven att föräldrarna är engagerade i skolarbete?

Förekommer det några skillnader när det gäller mamma alternativ pappas engagemang?

5. Metod

Här följer en redogörelse av metodval, avgränsningar samt presentation och val av skola. Detta följs upp av en beskrivning av hur enkätundersökningen genomfördes samt hur enkäterna bearbetades.

5.1. Metodval och avgränsningar

Vid val av metod såg vi intervju och enkäter som bra alternativ vid genomförandet av undersökningen. En fördel med intervju är att man ofta får mycket bra och utförliga svar av respondenten och kan ställa följdfrågor. Nackdelen med denna metod är att det kan uppstå svårigheter med att jämföra och tolka svaren samt att den är mycket tidskrävande.⁷⁷ Fördelarna med en enkät, som vi kan se, är att man med den metoden når ut till fler respondenter. Således står valet mellan att göra en kvalitativ eller en kvantitativ undersökning. För oss kändes en enkätundersökning mest naturligt eftersom vi då når ut till fler elever, vilket genererar ett större antal föräldrar. Detta leder i sin tur till att våra möjligheter att kunna se mönster och dra generella slutsatser ökar.

När val av metod gjorts, ställdes vi inför uppgiften att välja distributionsform. Det finns en rad olika distributionsformer att välja mellan, bland annat *postenkät*.⁷⁸ Denna form innebär att en enkät skickas hem till respondenten, som i sin tur besvara enkäten och skickar tillbaka den i ett frankerat svarskuvert. En annan modell är *datorenkät*, vilken innebär att enkäten skickas ut via mail och svaras via datorn. Nackdel med dessa två är således att bortfallet kan bli ganska stort då man inte är med och motivera dem till att svara samt att respondenten kanske inte förstår frågan och då heller inte svara på alla uppgifter.⁷⁹ Den tredje av de vanligaste distributionsformerna är *gruppenkät*, vilken innebär att man på en och samma gång både lämnar ut, låter respondenten svara samt samlar in resultatet. Fördelen med denna anser vi vara effektiv i form av både tid och svarsfrekvens. Dessutom hålls respondenten anonym, vilket kan leda till ärligare svar samt att eventuell påverkan från oss minimeras vid frågeställning, det vill säga den s.k. intervju-effekten.⁸⁰ Till skillnad från andra distributioner har vi även kontroll när enkäten genomförs så att respondenterna inte konfererar med varandra samt att dem har möjlighet att ställa frågor om det är något som är oklart.⁸¹ Vårt val föll således på att använda oss av en gruppenkät, eftersom vi ansåg att den kunde ge oss bäst förutsättning att genomföra vår undersökning.

När frågeställningarna i syftet skulle brytas ner till enkätfrågor utgick vi ifrån den internationella uppdelning av begreppet ”föräldraengagemang” som förekommer inom vårt forskningsområde. När frågorna skulle formuleras valde vi att läsa in oss på vad varje indelning innebär och därefter formulera frågor som uppfyllde beskrivningen av respektive indelning. Frågorna valdes att ställa så att eleverna fick värdera hur ofta de upplevde att deras föräldrar gjorde det som påståendet sa. Indelningen ”föräldrar som publik” innebär bland annat att föräldrarna skall fråga sina barn hur det har varit i skolan, därför formulerades en

---

⁷⁷ Stukat 2005: s. 37 – 38

⁷⁸ Ejlertsson 2005: s. 8

⁷⁹ Stukat 2005: s. 43

⁸⁰ Stukat 2005: s. 43

⁸¹ Ejlertsson 2005: s. 10

fråga om just detta i form av ”Din mamma eller pappa frågar hur det har varit i skolan?” varpå eleven får svara hur ofta den upplever att föräldrarna frågar detta. Eftersom vi även i syftet vill få reda på hur viktigt eleverna upplever de olika former av föräldraengagemang, valde vi att formulera frågor där eleverna fick värdera hur viktigt de upplevde påståendet. Frågan ”Din mamma eller pappa frågar hur det har varit i skolan?” formulerades om till ”Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa frågar hur det har varit i skolan?”

Till varje indelning har vi sex till åtta frågor, hälften av frågorna under varje uppdelning svarar på *hur ofta* föräldrar engagerar sig, den andra hälften ger svar på *hur viktigt* eleverna anser att engagemanget är. Indelningen blir på följande sätt:

Föräldrar som partners:

Fråga 5: Din mamma eller pappa frågar hur du trivs i klassen?

Fråga 18: Hur viktigt tycker du det är att din mamma och pappa frågar hur du trivs i klassen?

Fråga 6: Din mamma eller pappa påminner dig om att du får med dig allt till skolan, ex. böcker, läxor eller papper till fröken?

Fråga 20: Hur viktigt tycker du det är att din mamma och pappa påminner dig om att du får med dig allt till skolan, ex. böcker, läxor eller papper till fröken?

Fråga 7: Din mamma eller pappa frågar om du har någon läxa?

Fråga 21: Hur viktigt tycker du det är att din mamma och pappa frågar om du har någon läxa?

Fråga 13: Brukar dina föräldrar påminna dig om att ta med gymnastikkläder?

Fråga 19: Hur viktigt tycker du det är att din mamma och pappa påminner dig om att ta med gymnastikkläder?

Föräldrar som medhjälpare och problemlösare:

Fråga 8: Din mamma eller pappa tittar igenom din läxa?

Fråga 23: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa tittar igenom din läxa?

Fråga 9: Din mamma eller pappa sitter med dig och hjälper dig med saker du inte förstår i skolarbetet (ex. svenska, matte)?

Fråga 24: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa sitter med dig och hjälper dig med saker du inte förstår i skolarbetet (ex. svenska, matte)?

Fråga 12: Brukar dina föräldrar ta kontakt med din lärare om det är problem i skolan?

Fråga 22: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa tar kontakt med din lärare om det är problem i skolan?

Föräldrar som publik:

Fråga 10: Din mamma eller pappa frågar hur det har varit i skolan?

Fråga 25: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa frågar hur det har varit i skolan?

Fråga 11: Din mamma eller pappa frågar hur det gick på läxförhöret (ex. prov, förhör eller inlämning av läxa)?

Fråga 27: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa frågar hur det gick på läxförhöret (ex. prov, förhör eller inlämning av läxa)?

Fråga 14: Brukar dina föräldrar komma och tittar på dig på skolavslutning?

Fråga 26: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa kommer och tittar på dig på skolavslutning?

Föräldrar som hjälpare:

Fråga 15: Har någon av dina föräldrar kommit till skolan och berättat för

- klassen vad han/hon jobbar med eller berättat något annat?
- Fråga 28: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa kommer till skolan och berättat för klassen vad han/hon jobbar med eller berättat något annat?
- Fråga 16: Har någon av dina föräldrar låtit din klass komma och hälsa på jobbet?
- Fråga 29: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa låter din klass komma och hälsa på jobbet?
- Fråga 17: Brukar dina föräldrar komma och vara med på skolavslutningen och andra tillställningar så som klassfester, julspel m.m.?
- Fråga 30: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa kommer och är med på skolavslutningen?

Ovan saknas två indelningar inom föräldraengagemang, dels ”föräldrar som konsumenter” och dels ”föräldrar som beslutsfattare”. Anledningen till varför vi inte har några frågor representerade från den första indelningen är för att vi anser det svårt att ställa frågor angående skolval till elever i denna ålder, då undersökningen skall genomföras med elever i år 1-5. Dessutom tycker vi att frågorna lämpligast ställs antingen till äldre elever eller till föräldrarna själva. När det gäller den sista indelningen kan vi inte, i och med anonymiteten i enkäterna, ställa frågor som har och göra med föräldrars engagemang på detta sätt, eftersom man då kan förstå vilken elev som svarat på enkäten och därmed röja sekretessen.

Förutom frågorna ovan har vi även valt att använda oss av bakgrundsfrågor⁸² I dessa får eleverna svara på om de är tjej eller kille, vilket skolår eleven går i, hur många syskon den har samt vem/vilka eleven bor med. Anledningen till detta är att det ofta brukar förekomma skillnader i svarsfördelning mellan könen samt mellan olika åldersgrupper.⁸³ Detta gör att vid analysen av resultatet kommer vi att kunna ta hänsyn samt presentera eventuella skillnader utifrån dessa bakgrundsvariabler. Vi insåg redan innan vi gick ut med vår enkät att svårigheter kunde uppstå på frågan om hur många syskon eleven hade. Ejlertsson tar upp svårigheterna med frågor om familjeförhållanden, då konstellationerna förändrats med tiden. Vid formulering av de frågorna upplevde vi det komplicerat, då överväganden om platsyskon och styvföräldrar skulle inkluderas i svarsalternativen gjordes. Vi valde dock att låta eleverna själva skriva hur många syskon de hade, de fick avgöra om halvsyskon och platsyskon skulle räknas, detta i form av en öppen fråga.⁸⁴ Ett övervägande gjordes även när det gäller att fråga om föräldrarnas yrken, för att på så sätt kunna ta ett socioekonomiskt perspektiv. Dock valde vi att utesluta denna fråga då vi tror att eleverna kan ha svårt att med egna ord förklara vad deras föräldrar arbetar med. Ett svar som ”jobba på Volvo” kan antingen innebära att föräldern jobbar på/vid bandet eller är någon högt uppsatt chef. Vilket antagligen skulle resultera i en felaktig bild av föräldrarnas yrken och sociala status.

Elever i förskoleklassen har vi valt att inte inkludera i vår undersökning. Denna avgränsning grundar sig i att vi tror att eventuella svårigheter med enkätfrågornas formulering skulle kunna uppstå både för oss och för eleverna. Detta eftersom förskoleklassens skoldag skiljer sig så pass mycket mer jämfört med övriga klasser. Dessutom skulle eleverna förmodligen kunna uppleva svårigheter med att fylla i en enkät i och med deras läs och skriv kunskaper. Samma funderingar har vi haft i åtanke då vi utformade våra enkätfrågor. Av egna erfarenheter från elever år 1-5 har vi försökt formulera frågorna på ett sådant sätt att alla

---

⁸² Ejlertsson 2005: s. 86

⁸³ Ejlertsson 2005: s. 86

⁸⁴ Stukát 2005: s. 43

elever har möjlighet att förstå och sätta sig in i frågan och i och med det kunna ge ett ärligt svar. Mot bakgrund av det använder vi oss endast av slutna frågor, förutom i fråga 3.

Vid användning av enkätmetodik föreslås att en pilotstudie bör föregås innan den egentliga studien. Detta för att frågorna oftast inte uppfattas likadant av konstruktören som av respondenten.⁸⁵ Studien görs ofta i två steg, det första är att låta vänner och bekanta fylla i enkäten. Efter det har säkert vissa fel upptäckts och korrigeras innan man går vidare till nästa steg. Då genomförs enkätundersökningen i en grupp som motsvarar dem som undersökningen slutgiltigen kommer att genomföras på. Vår pilotstudie genomfördes med endast ett steg, det vill säga för vänner och bekanta. Anledningen till detta var att en eventuell studie i steg två hade inneburit en undersökning bland elever i samma ålder på en annan skola. Det hade resulterat i att vi varit tvungna skicka ut brev till föräldrar och fråga om deras medgivande. Denna process skulle med andra ord vara tidskrävande och för komplex för att vi skulle hinna göra detta inom den tidsram uppsatsen har.

Vår förhoppning är att kunna besvara frågeställningen i syftet; att kunna se vilken form av föräldraengagemang som är vanligast samt vilken form eleverna anser är viktigast. Eftersom vi valt att använda oss av en rad bakgrundsfrågor hoppas vi även kunna se eventuella skillnader bland exempelvis årskurserna och ur ett könsperspektiv.

5.2. Presentation av skola

Skolan vi utförde gruppenkäten är en f-5 skola som ligger i en förort utanför Göteborg. Skolan tillämpar åldersintegrerade klassammansättningar i form av förskola, år 1-3 och år 4-5. Klasserna 1-3 har fyra parallellklasser och 4-5 har två parallellklasser. Totalt har skolan ett elevantal på knappt 200. På skolan finns även fritidslokaler som eleverna ansluter till under eftermiddagen.

Uppsamlingsområdet för skolan består mestadels av radhus, kedjehus och villor, elevernas familjer kan kopplas till medelklass.

5.3. Urval och genomförande

Vi har valt att fokusera på hur en skolas elever upplever att deras föräldrar är engagerade i skolarbetet. Valet av skola föll på den som en av oss hade kontakter på. Vi tog en första kontakt genom telefonsamtal till rektor samt en lärare. Läraren fungerade i sin tur som ett språkrör då hon lyfte vår förfrågan på ett möte med samtliga lärare. Gensvaret från övriga lärare och rektor på skolan var mycket positivt vilket ledde till att vi gärna fick genomföra undersökningen på skolan.

Ett brev till föräldrarna⁸⁶ formulerades där vi presenterade oss, vårt ämne som examensarbetet handlar om samt att vi tänkt använda oss av en enkätundersökning där samtliga elever är anonyma. Brevet delades ut av varje klasslärare i samband med de veckobrev som skickas ut till föräldrarna en gång i veckan. I och med att eleverna är under 15 år är föräldrarna enligt

---

⁸⁵ Ejlertsson 2005: s. 35

⁸⁶ Se bilaga 1

propositionstexten till etiklagen⁸⁷ tvungna att ge sin tillåtelse till elevernas deltagande. Nedre delen av brevet bestod därför av en talong som föräldrarna fick fylla i. Ett sista datum sattes då talongen skulle vara klassläraren tillhanda, vilket var dagen innan vi skulle komma ut.

Genomförandet av enkäterna pågick under en dag då vi gick runt i klasserna och lät samtliga elever som fått sina föräldrars medgivande svara på enkäten. Innan enkäterna delades ut presenterade vi oss och berättade varför vi ville ha deras hjälp. Vi betonade hur viktigt det var att eleverna svarar så ärligt de kan och att det absolut inte finns några rätt eller fel svar, samt att de inte skulle titta på varandras enkätsvar. Dessutom berättade vi att deras svar var anonyma, vad det innebär och att de därför *inte* skulle skriva sina namn på enkäterna. För att förtydliga hur enkäten fylls i tog vi upp ett exempel med klassen, samma exempel för hela skolan, vi ställde frågan ”hur ofta dricker du saft?” Utifrån de svarsalternativ som fanns i enkäten fick eleverna ta ställning till vilket som passar dem bäst.

Eleverna i 1-3 klasserna delades upp så att 1-2:orna och 3:orna svarade vid olika tillfällen. För 1-2:orna delade vi efter genomgång ut enkäterna, därefter läste vi igenom varje fråga ordagrant upp, en i taget, och eleverna kryssade i. Detta för att vissa elever kan ha svårigheter med läsningen, genom uppläsning av frågorna ökar chanserna till att få ett så likvärdigt resultat som möjligt i samtliga klasser. Vid eventuella frågor uppmanade vi eleverna att räkna upp handen så kom vi och hjälpte dem. Eleverna i år 3 fick själva läsa och fyllde i enkäten enskilt under tystnad. Eleverna i 4-5 klasserna fyllde i enkäterna klassvis, där varje elev själv fick läsa och fylla i svaren på frågorna efter vår presentation och genomgång.

Vi fick in 84 enkätsvar av totalt 138 tillfrågade, alltså har vi ett bortfall på 54 stycken elever vilket motsvarar ungefär 39 %. De som räknas som bortfall är de elever som inte lämnat in lappar till sin klasslärare, vilka representerar den största mängden, samt elever som var sjuka eller ej fick sina föräldrars medgivande att delta. Detta innebär att det endast är 61 % av eleverna i år 1-5 som representerar hela skolan i denna analys. Med i beräkningarna får vi även ha att en skolas resultat inte kan ge en generell bild av ett helt samhälle.

Eventuellt kan de föräldrar som ej fyllt i talongen vara de föräldrar som *inte* är särskilt engagerade i sitt barns skola, vilket i sin tur resulterar i att dessa barn ej kommer till tals i undersökningen. Troligen är det de engagerade föräldrarna som har fyllt i talongen och låtit sitt barn få vara med i undersökning. I och med dessa faktorer kan möjligen vårt arbete gesken av att föräldrar på denna skola är engagerade, men detta kan eventuellt bero på de faktorer vi nyss nämnt.

5.4. Bearbetning

Sammanställning av enkäterna har gjorts i dataprogrammet SPSS. Samtliga enkäter har kodats och lagts in i programmet, därefter började arbetet med att analysera resultatet. Vid analysen kom vi fram till att de olika värden som förekommer i frågorna 5-11 samt 18-30 lättare analyseras om värdena slås samman. Därför valde vi att slå samman svarsalternativen i frågorna 5-11 ”mer sällan eller aldrig” samt ”1-3 gånger i månaden” till ett gemensamt värde ”sällan”. Svarsalternativen ”någon gång i veckan” och ”nästan varje dag” representerar istället värdet ”ofta”. Svarsalternativen i frågorna 18-30 slogs samman på följande sätt: ”inte alls viktigt” och ”ganska oviktigt” blev istället ”oviktigt”. Sammanslagningen mellan

---

⁸⁷ Ejlertsson 2005: s. 32

svarsalternativen ”ganska viktigt” och ”mycket viktigt” blev ”viktigt”. Vi kommer därför i analysen använda oss av dessa begrepp och alltså inte svarsalternativen som förekom i enkäten.

Vid bearbetning av resultatet har vi valt att utesluta de respondenter som ej besvarat frågorna eller svarat på ett sådant sätt att vi ej kunnat urskilja ett svar. Dessa finns dock registrerade i analysen men är inte medräknade i de procentsiffror vi anger i resultatet.

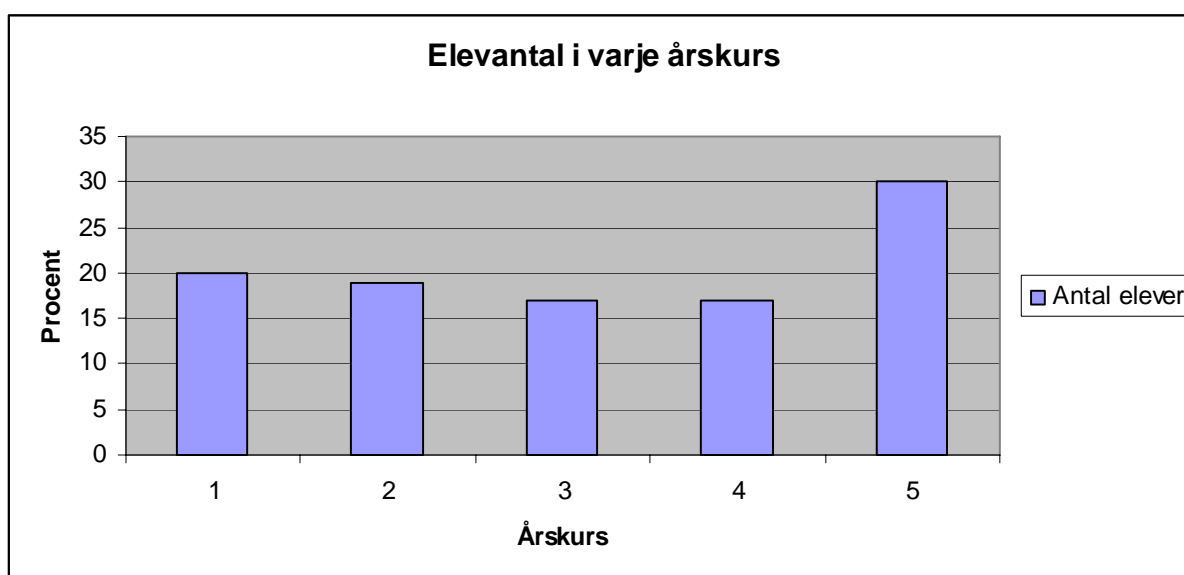
Under bearbetningen har vi haft som vision att kunna besvara frågorna i den indelning vi presenterade i inledningen av metoden (kapitel 5.1). Vid analysen har vi undersökt eventuella mönster på utfallet när det gäller både kön och årskurs på respondenterna. Har någon skillnad varit påfallande har vi valt att presentera det, annars har vi i analysen valt att inte sätta frågan i ett ålders- eller könsperspektiv.

6. Resultat

I följande avsnitt presenteras resultatet av enkätstudien.

6.1. Respondenternas bakgrund

Inledningsvis visar tabellen nedan fördelningen av de deltagande eleverna när det gäller vilket skolår de går.

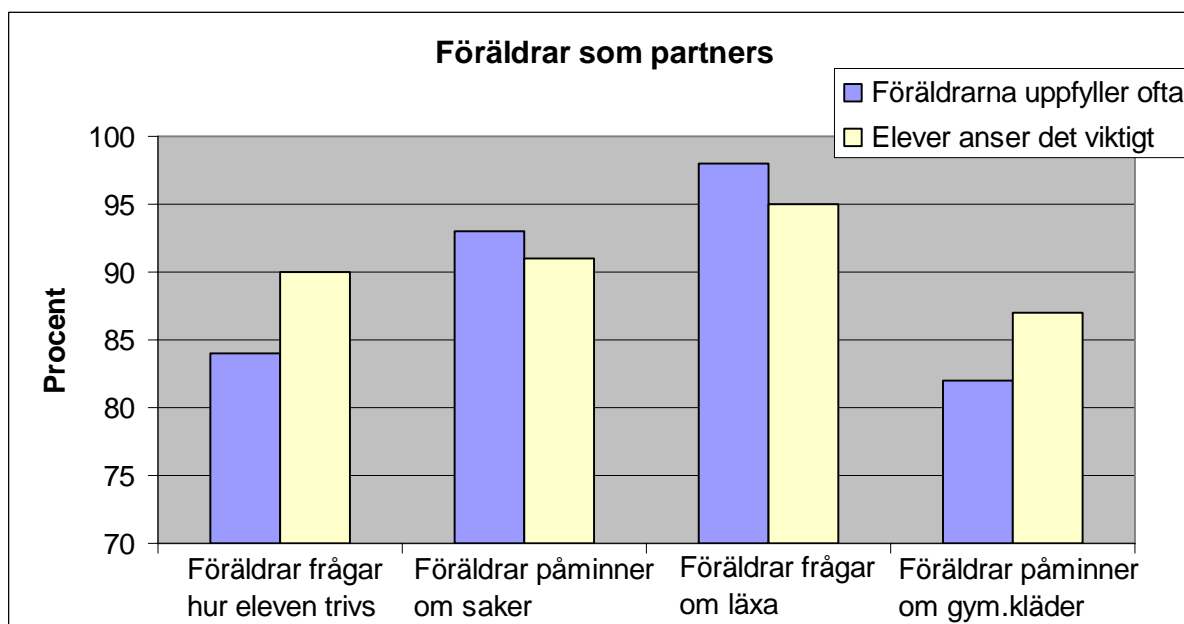
Tabellen visar årskursfördelningen av de deltagande eleverna i procent.

Som det framgår i tabellerna ovan deltar något fler elever från år 5 i denna undersökning. När det gäller könsfördelningen representeras 40 % av tjejer och 60 % av killar.

Majoriteten av samtliga elever, det vill säga 60 %, har ett syskon var. Elever som inte har några syskon är 4 %. 32 % har två syskon, 4 % har tre syskon och 1 % har fyra syskon. Statistiken stämmer ganska bra överens med den som Statistiska centralbyrån i samarbete med barnombudsmannen gjorde då de kom fram till att varje familj i genomsnitt har två barn. En svårighet med denna fråga är att elever kan ha halvsyskon och så kallade platsyskon, det vill säga barn som kanske har samma mamma men inte samma pappa, eller varken samma mamma eller pappa, men har föräldrar som är tillsammans och därför bor på samma ställe. Likaså kan det vara elever som hade syskon som var döda. Vi sa att eleverna själva fick ta ställning till detta då de besvarade frågan.

Av samtliga elever var det endast 8 % som uppgav att de inte bodde tillsammans med både sin mamma och pappa, 5 % av eleverna angav ibland mamma ibland pappa. 2 % svarade att de bara bodde med mamma och 1 % uppgav bara pappa.

6.1.1. Föräldrar som partners

Fråga 5: Din mamma eller pappa frågar hur du trivs i klassen?

Fråga 18: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa frågar hur du trivs i klassen?

84 % av eleverna upplever att deras föräldrar ofta frågar hur de trivs i klassen. Vid en närmre titt på spridningen mellan de olika åren kan man se en klar skillnad bland eleverna i år 3, där hela 43 % av dem upplever att föräldrarna sällan frågar hur de trivs i klassen. I de andra klasserna ligger motsvarande siffror mellan 6–19 %.

90 % av samtliga elever anser att det är viktigt att föräldrarna frågar hur de trivs i klassen. Eleverna i år 4 och 5 är den grupp som tyckte det var viktigast att föräldrarna frågar hur de trivs, då samtliga fyror svarat att det är viktigt och 96 % av femmorna. Bland eleverna i år 1 och 2 tyckte 12 % respektive 13 % att det var oviktigt, medan hela 21 % av eleverna i trean upplevde det oviktigt. När vi sätter denna fråga i ett könsperspektiv ser vi att samtliga tjejer tycker det är viktigt att föräldrarna frågar hur de trivs, medan 82 % av killarna tyckte likadant.

En generell bild vi kan se är att elever anser att det är viktigt att deras föräldrar frågar hur det trivs i klassen, framförallt i år 4 och 5.

Fråga 6: Din mamma eller pappa påminner dig om att du får med dig allt till skolan, ex. böcker, läxor eller papper till fröken?

Fråga 20: Hur viktigt tycker du det är att din mamma och pappa påminner dig om att du får med dig allt till skolan, ex. böcker, läxor eller papper till fröken?

Hela 93 % av eleverna uppger att deras föräldrar ofta påminner dem om att ta med böcker, läxor, papper m.m. till fröken.

Svaren från fråga 20 visar likvärdigt resultat, då 91 % av eleverna tycker det är viktigt att föräldrarna påminner dem.

Några större skillnader i ett åldersperspektiv eller könsperspektiv kan vi inte urskilja i svaren. Sammanfattningsvis kan vi konstatera att eleverna upplever detta som viktigt, vilket föräldrarna i hög grad uppfyller.

Fråga 7: Din mamma eller pappa frågar om du har någon läxa?

Fråga 21: Hur viktigt tycker du det är att din mamma och pappa frågar om du har någon läxa?

98 % av eleverna uppger att föräldrarna ofta frågar om eleven har någon läxa. I åldersspannet ser vi en klar skillnad mellan eleverna i år 4 och 5, kontra eleverna i år 1-3, då de äldre elevernas föräldrar oftare frågar om läxa. Detta tror vi kan bero på att elever i år 4 och 5 i större utsträckning har läxor än eleverna i år 1-3.

På frågan om hur viktigt eleverna tycker detta är, svarar 95 % av de tillfrågade att detta är viktigt. Ur ett kön och åldersperspektiv kan vi inte urskilja några avvikelser i svar.

Vi kan konstatera att majoriteten av eleverna upplever att föräldrarnas förfrågan är befogad, då de anser frågan som viktig.

Fråga 13: Brukar dina föräldrar påminna dig om att ta med gymnastikkläder?

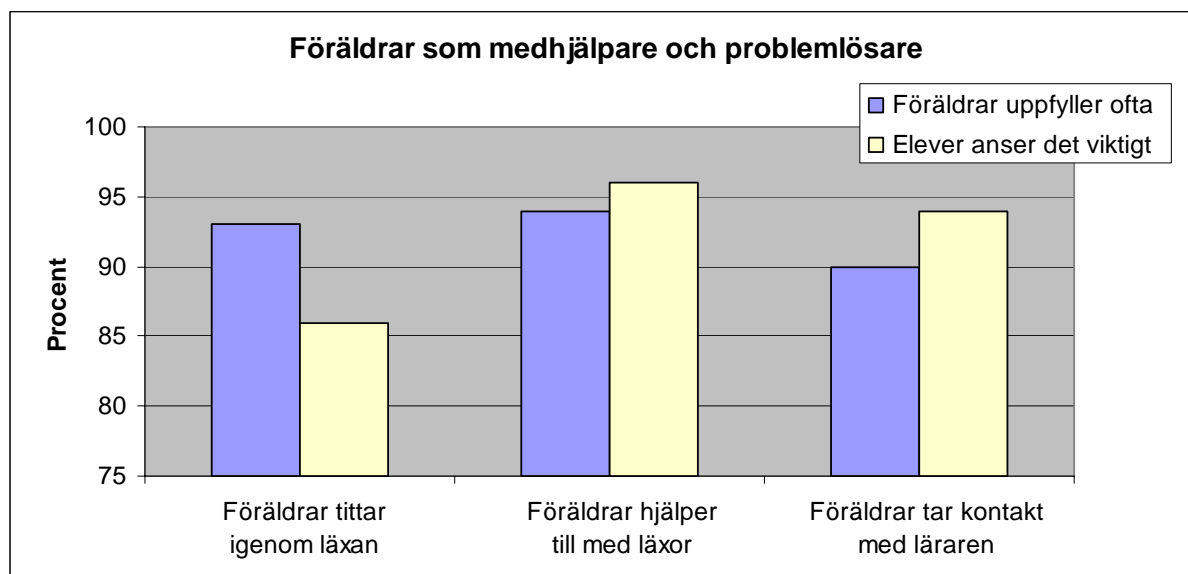
Fråga 19: Hur viktigt tycker du det är att din mamma och pappa påminner dig om att ta med gymnastikkläder?

Av de tillfrågade eleverna har i 82 % svarat att föräldrarna påminner om gymnastikkläder.

Liknande siffror visas i fråga 19, då 87 % av eleverna tycker det är viktigt.

Vi kan varken i fråga 13 eller 19 se några skillnader i kön eller ålder, då siffrorna är jämt fördelade. Slutsatsen vi kan dra är att elever och föräldrar anser att medhavda gymnastikkläder är viktigt, men att något fler elever tycker det är viktigt än antalet föräldrar som påminner.

6.1.2. Föräldrar som medhjälpare och problemlösare:

Fråga 8: Din mamma eller pappa tittar igenom din läxa?

Fråga 23: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa tittar igenom din läxa?

Totalt uppgav 93 % av de tillfrågade eleverna att föräldrarna ofta tittar igenom läxan. Någon skillnad på kön och åldersindelning kan vi inte urskilja då siffrorna tyder på samma uppfattning.

Svaren på fråga 23 tyder på att eleverna upplever det som viktigt att föräldrarna tittar igenom läxan, då 86 % svarat att det var viktigt. Här kan man se en liten skillnad på killarnas svar gentemot tjejernas då något fler killar anser det viktigare än tjejerna.

Vi kan summera detta med att både elever och föräldrar tycker det är viktigt att titta igenom läxan.

Fråga 9: Din mamma eller pappa sitter med dig och hjälper dig med saker du inte förstår i skolarbetet (ex. svenska, matte)?

Fråga 24: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa sitter med dig och hjälper dig med saker du inte förstår i skolarbetet (ex. svenska, matte)?

94 % av eleverna uppger att mamma eller pappa ofta brukar sitta ner och hjälpa till med saker rörande elevens skolarbete den inte förstår. En liten skillnad kan urskiljas mellan killarna respektive tjejernas svar. Då 14 % av killarna uppger att deras föräldrar sällan sitter med dem medan endast 4 % av tjejerna uppger det.

Fråga 24 visade på liknande siffror, då 96 % av eleverna svarade att de tycker det är viktigt att föräldrarna sitter med och hjälper till med saker de inte förstår i skolarbetet.

När vi tittar närmare på svaren från de olika åren kan vi inte se någon större avvikelse vare sig på fråga 9 eller 24. Vi kan fastslå att enligt eleverna sitter föräldrarna ofta med och hjälper till med saker rörande skolarbetet och detta upplevs från elevernas sida som viktig.

Fråga 12: Brukar dina föräldrar ta kontakt med din lärare om det är problem i skolan?

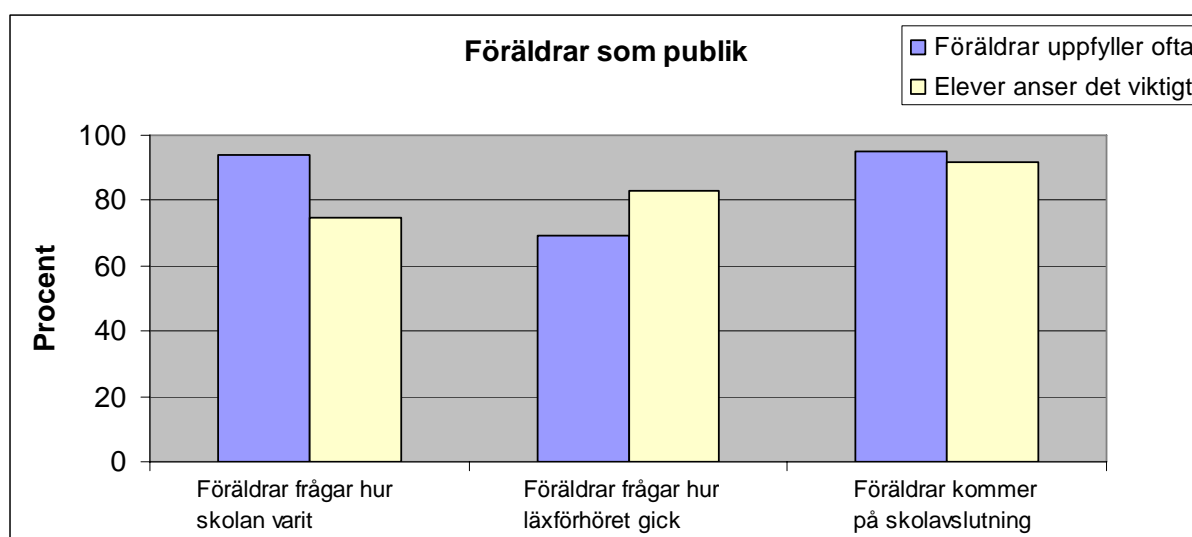
Fråga 22: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa tar kontakt med din lärare om det är problem i skolan?

Av det tillfrågade eleverna uppgav 90 % att föräldrarna ofta brukar ta kontakt med läraren om det uppstår problem i skolan. Här kan man se en skillnad på de bakomliggande faktorerna som kön, där fler killar angav "sällan" än tjejerna. Likaså var det fler av eleverna i år 5 som angav att föräldrarna mer sällan tar kontakt med läraren än de andra åren.

Svaren på fråga 22 visade att 94 % av eleverna uppgav att det tyckte det var viktigt att mamma och pappa tog kontakt med vederbörande lärare om problem i skolan uppstod. Någon skillnad på år och kön kunde inte urskiljas då eleverna svar är lika.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att föräldrarna i det stora hela ofta tar kontakt med läraren om det är problem i skolan, vilket eleverna upplever som viktigt.

6.1.3. Föräldrar som publik:

Fråga 10: Din mamma eller pappa frågar hur det har varit i skolan?

Fråga 25: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa frågar hur det har varit skolan?

94 % av eleverna uppgav att föräldrarna ofta frågar hur det har varit i skolan. Elever som inte angett detta är endast killar eftersom samtliga tjejer angav svarsalternativ ofta. Någon skillnad mellan svar i de olika åren kunde vi inte se.

Svaren på fråga 25 visade på liknande resultat, då flertalet, det vill säga 75 % av eleverna, anser det viktigt att föräldrarna frågar hur det har varit i skolan. Av de elever som inte anser detta lika viktigt går majoriteten i år, 1, 2 och 3. Vi en närmare titt på frågan från ett könsperspektiv kan man urskilja att det är fler killar som uppgett att detta inte är så viktigt gentemot tjejerna.

Fråga 11: Din mamma eller pappa frågar hur det gick på läxförhöret (ex. prov, förhör eller inlämning av läxa)?

Fråga 27: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa frågar hur det gick på läxförhöret (ex. prov, förhör eller inlämning av läxa)?

69 % av eleverna säger att deras föräldrar ofta frågar hur det gick på läxförhöret. Vi kunde se att fler elever i år 1, 2 och 3 svarat sällan på frågan jämfört med eleverna i år 4 och 5. Detta tror vi dels kan bero på att eleverna generellt har fler läxor och små förhör i de högre åldrarna än vad som förekommer i år 1,2 och 3.

På frågeställningen hur viktigt eleverna tycker det är att föräldrarna frågade hur det gick på läxförhöret, visade siffrorna att 83 % anser det var viktigt, vilket är en ökning mot vad eleverna upplever att föräldrarna gör. Här skiljer sig svaren åt, framförallt i år 2 där aningen fler elever än i de andra klasserna angett det som oviktigt.

Någon avvikelse ur ett könsperspektiv kan vi inte urskilja i vare sig i fråga 11 eller 27, då siffrorna tyder på liknande uppfattning. En generell uppfattning från elevernas sida är att föräldrarna frågar om hur det gått på läxförhören/inlämningarna men kanske inte i så stor utsträckning som eleverna vill.

Fråga 14: Brukar dina föräldrar komma och titta på dig på skolavslutningen?

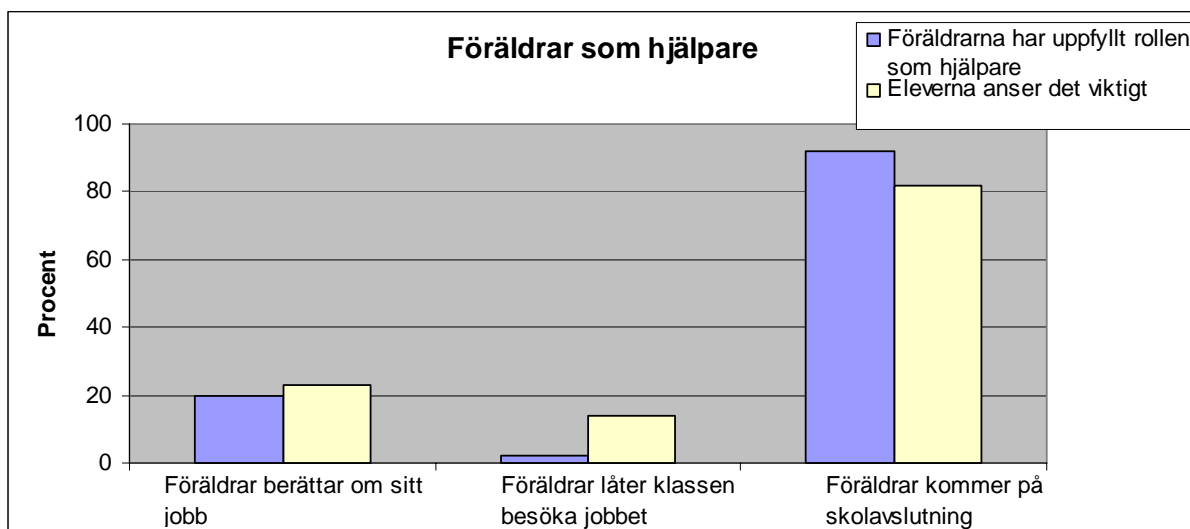
Fråga 26: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa kommer och tittar på dig på skolavslutning?

Av det tillfrågade uppgav hela 95 % av eleverna att föräldrarna ofta brukar komma och titta på skolavslutningen. Någon avvikelse när det gäller kön och år kunde vi inte skönja.

92 % av eleverna uppgav att dem tycker det är viktigt att föräldrarna kommer till avslutningen i skolan. Vid en närmare titt på spridningen mellan kön och de olika åren kunde vi inte se någon skillnad i svar. Däremot kunde vi se en liten tendens till att något fler elever i år 1 och 2 har svarat att det är oviktigt, gentemot sina kompisar i de andra åren.

Vi kan konstatera att elevernas uppfattning är att det är viktigt att föräldrarna kommer och är med på avslutningar i skolan och att detta uppfylls av föräldrarna.

6.1.4. Föräldrar som hjälpare:

Fråga 15: Har någon av dina föräldrar kommit till skolan och berättat för klassen vad han/hon jobbar med eller berättat något annat?

Fråga 28: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa kommer till skolan och berättat för klassen vad han/hon jobbar med eller berättat något annat?

Resultatet visade enligt eleverna att de flesta föräldrar, det vill säga 80 % inte varit i skolan och berättat vad hon/han arbetar med eller ett område det är kunniga inom. Av det elever som haft föräldrar som varit och hälsat på uppger 10 % att mamma har gjort det, 2 % att pappa kommit och hälsat på och 8 % att båda varit med i skolan och pratat inför klassen. Någon avvikelse i spridning över ålder och kön kan inte urskiljas.

77 % av eleverna uppger att föräldrarnas vistelse i skolan som oviktig. Även här skiljer det sig inte åt något nämnvärt i ålder, däremot kan man se en liten antydning på att det är något fler killars föräldrar som har varit i skolan och berättat.

Vi kan konstatera att mer än hälften av elevernas föräldrar inte varit i skolan och berättat om jobb eller liknande. Och att detta inte spelar eleverna så stor roll då dem uppger att det inte är så viktigt.

Fråga 16: Har någon av dina föräldrar låtit din klass komma och hälsa på, på jobbet?

Fråga 29: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa låter din klass komma och hälsa på jobbet?

Endast 2 % av eleverna anger att det haft föräldrar som bjudit in klassen till jobbet.

Av eleverna är det totalt 14 % som tycker det är viktigt att föräldrarna låter klassen komma och hälsa på mammas/pappas jobb. Resterande 86 % elever anser detta som oviktigt. Vi kan se något högre siffror på killarnas sida då fler anser det viktigare än tjejerna. Vi kan även urskilja att i år 1 och 5 betraktar något fler elever det viktigare än i år 2,3 och 4.

Slutsatsen vi kan dra här är att varken elever eller föräldrar anser det speciellt viktigt att låta klassen komma och hälsa på föräldrarna på jobbet. Dock är det något fler elever som tycker det viktigt än vad föräldrarna agerar.

Fråga 17: Brukar dina föräldrar komma och vara med på skolavslutningen och andra tillställningar så som klassfester, julspel m.m.?

Fråga 30: Hur viktigt tycker du det är att din mamma eller pappa kommer och är med på skolavslutningen?

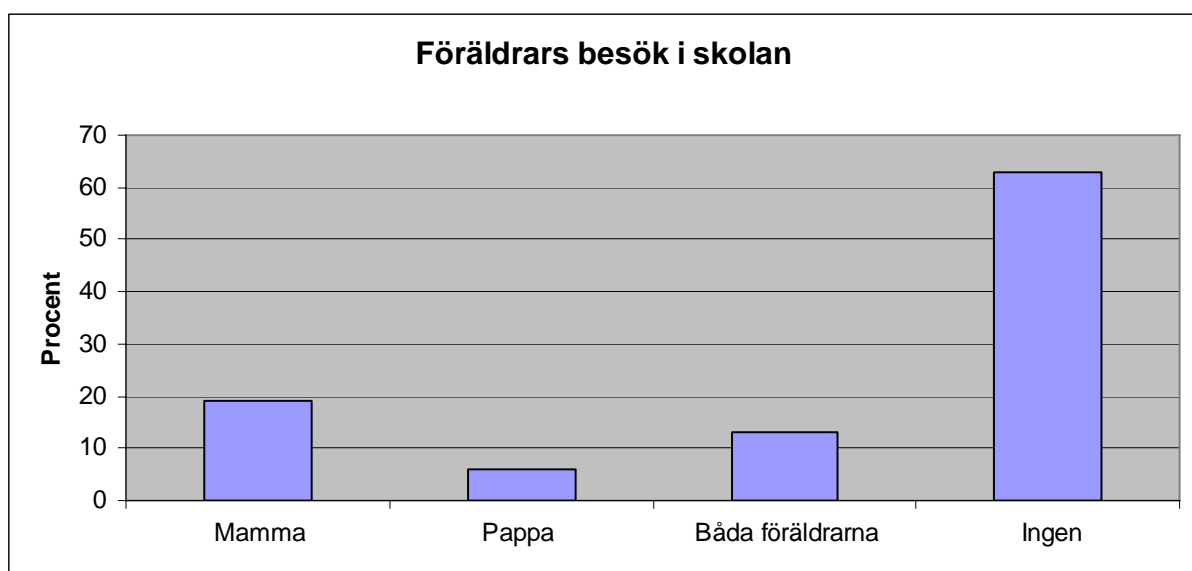
92 % av eleverna svarade ja, det vill säga att föräldrarna brukar vara med på skolavslutning och andra tillställningar. Det var något fler killar än tjejer som svarat nej på frågan. Ur ett åldersperspektiv var siffrorna samma. En brist vi kan se med denna fråga är att vi frågar två olika saker dels om föräldrarna brukar komma och vara med på skolavslutning dels andra tillställningar så som klassfester m.m. Vissa föräldrar kanske endast deltar i det ena. Det var även elever som kommenterade frågan med att säga att alla tillställningar får inte föräldrarna vara med på och då är föräldrarna inte med. Vi menar naturligtvis de tillställningar föräldrarna är välkomna att närvara vid. Detta sa vi då som svar på frågan.

Av det tillfrågade eleverna var det 82 % som uppgav detta som viktigt. Någon skillnad mellan kön och år kan vi inte urskilja.

Kontentan av detta blir att elever upplever föräldrarnas deltagande i evenemang på skolan som viktigt, vilket föräldrar i hög grad uppfyller.

6.1.5. Sammanfattning av fråga 31 -34

Fråga 31: Har din mamma och pappa varit och hälsat på dig under någon lektion i skolan? Om du svarat ja, tyckte du det var roligt?

Majoriteten av eleverna angav av att deras föräldrar inte kommit till skolan och hälsat på under någon lektion. Av de tillfrågade var det något fler killar som angivit att föräldrarna besökt än tjejerna. I åldersspannet kundes vi se en lite tendens till några fler elever i år 1 och

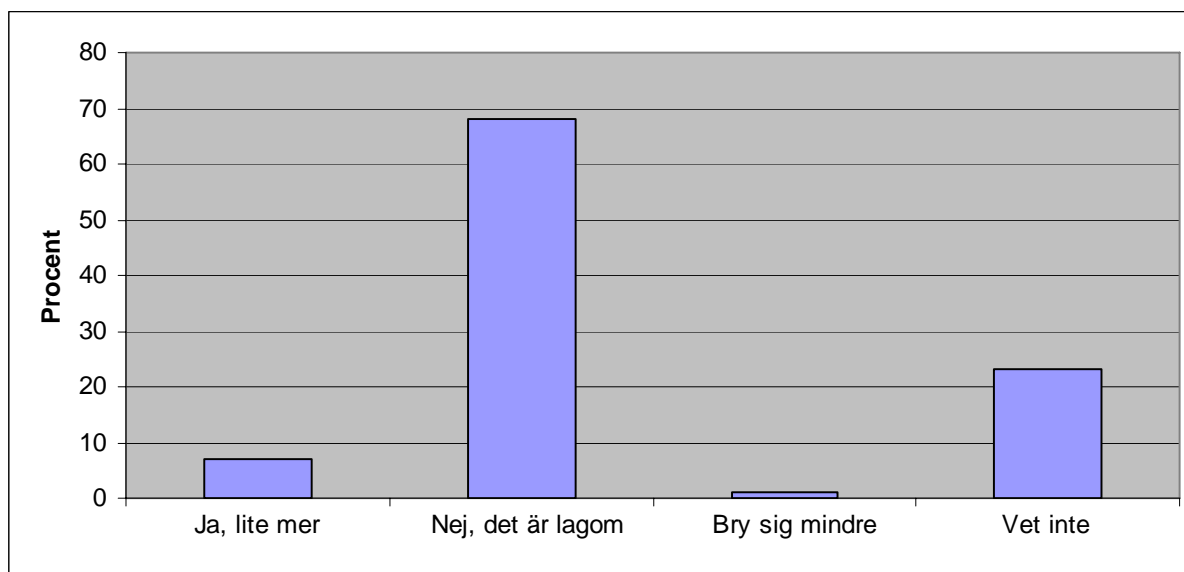
5 svarat att deras föräldrar varit i skolan och hälsat på än i de andra klasserna men skillnaderna var väldigt små då det bara skilde en till fyra elever.

Om eleverna svart ja på fråga 31, fick det en följdfråga där vi fråga om de upplevde föräldrarnas vistelse i skolan som rolig. Flertalet svarade att det tyckte det var roligt att föräldrarna kom och hälsade på. Vid en närmare titt ur ett könsperspektiv kunde vi inte urskilja några skillnader i respons då siffrorna var jämt fördelade mellan svarsalternativen. Även i de olika åldrarna var svaren lika, det enda året som urskiljde sig något var i år 3 där det var ganska jämt mellan svaren ja och nej, denna grupp var mycket liten för att ge en generell bild över hur alla elever upplever det i år 3.

Fråga 32: Tycker du att din mamma och pappa bryr sig om ditt skolarbete?

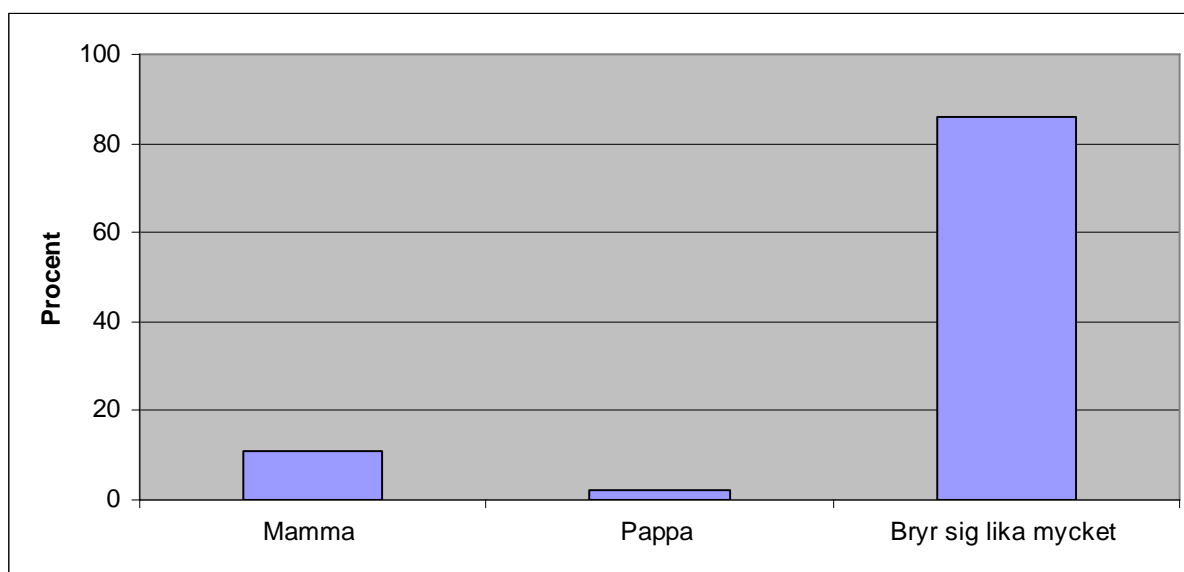
92 % av eleverna har uppgett att de tycker det är bra att mamma och pappa bryr sig om skolarbetet. Av eleverna är det endast tjejer som använt sig av svarsalternativ nej på frågan. Vi en närmare titt på åldersspannet kan man inte urskilja några avvikelser i svar bland eleverna.

Fråga 33: Vill du att din mamma och pappa ska bry sig mer om hur det går för dig i skolan?

Majoriteten av eleverna uppger att föräldrarna bryr sig lagom mycket om hur det går för dem i skolan. Det var något fler elever i år 1 och 2 som svarade vet ej än i år 3,4 och 5, där flertalet av eleverna angav att det var nöjda med hur mycket föräldrarna brydde sig nu. När vi sätter denna fråga i ett könsperspektiv ser vi inga betydande skillnader i svar.

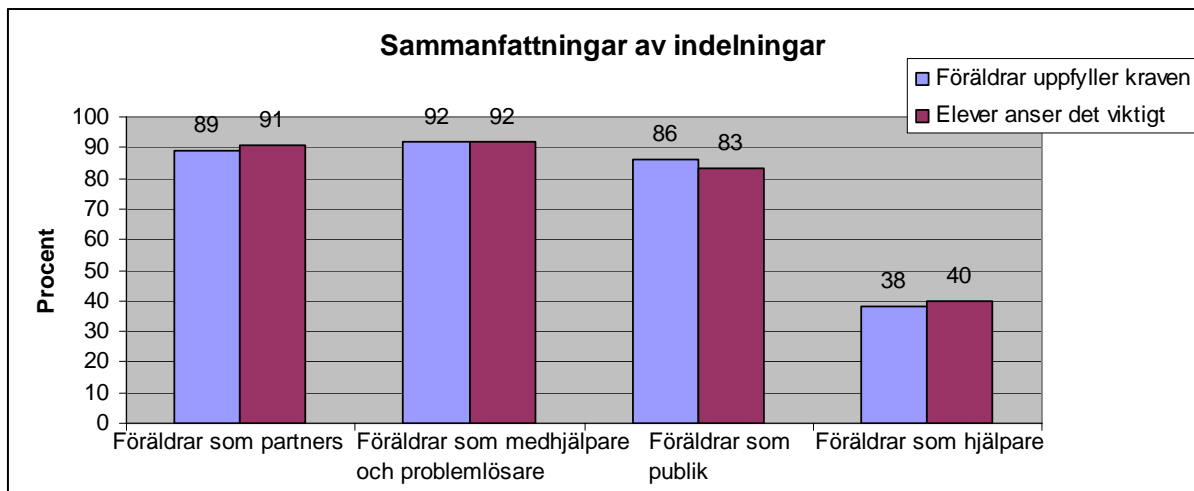
Fråga 34: Är det så att någon bryr sig mer än någon annan? Vem i så fall?

Flertalet av eleverna upplever att mamma och pappa bryr sig lika mycket. Killarna har i lite större utsträckning än tjejerna uppgett svarsalternativ "ja mamma" respektive "ja pappa", detta resultat kan eventuellt bero på att fler killar bor med skilda föräldrar eller att killarna helt enkelt upplever att föräldrarna engagerar sig olika trots att de bor med båda sina föräldrar. I åldersspannet kunde vi inte urskilja några aktningvärda skillnader i svaren.

6.2. Sammanfattning av resultat

För att ta reda på vilken form av engagemang som är vanligast har vi räknat ut snittprocenten i respektive indelning som finns inom begreppet föräldraengagemang. Vi har utgått från respektive frågas procent i det högsta värdet, det vill säga, svarsprocenten i ”ofta” och ”viktigt”. Några frågor under ”föräldrar som hjälpare” har inte samma svarsalternativ som övriga frågor. På de frågorna har vi valt att räkna ut snittet på den procent där eleverna uppgett att föräldrarna uppfyller kraven som hjälpare. Därefter räknades ett snitt ut, vilket redovisas i diagrammet nedan.

Som det framgår i diagrammet ovan upplever eleverna att deras föräldrar oftast engagerar sig som en medhjälpare och problemlösare, vilket innebär att föräldrarna hjälper sina barn i deras skolarbete. Dessutom anser eleverna att samma roll är den viktigaste formen av engagemang. Värt att nämna är att ”föräldrar som partner” bara skiljer sig med en procent respektive tre procent jämfört med ”föräldrar som medhjälpare och problemlösare”, alltså är skillnaden marginell.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att de viktigaste och vanligaste sätten föräldrar engagerar sig i sina barns skola är som medhjälpare och problemlösare samt partner. Siffrorna i de övriga indelningarna utmärker sig främst under kategorin ”hjälpare” vilket eleverna varken anser som särskilt viktigt eller upplever att deras föräldrar uppfyller i någon större utsträckning.

7. Diskussion och avslutande reflektioner

Överlag kan vi konstatera att resultatet i undersökningen visar relativt höga siffror samt att skillnaderna är minimala mellan de olika indelningarna. Därför anser vi det ganska ambivalent att lita blint på vår undersökning och se det som något absolut. Vi kan dock konstatera att eleverna på skolan har engagerade föräldrar och de svar vi fått tyder på att den vanligaste form av engagemang är föräldrar som medhjälpare och problemlösare. Vi tolkar de svar där eleverna anger att deras föräldrar agerar som påståendet i enkätfrågan säger, visar att föräldrarna tycker arbetet är viktigt. Exempelvis, om eleven upplever att föräldern ofta påminner om att få med sina gymnastikkläder, anser föräldern att det är viktigt.

I vårt syfte hoppades vi kunna svara på vilken form av engagemang eleverna upplever som vanligast hos sina föräldrar, samt vilket engagemang eleverna anser som viktigast. Detta svar fick vi genom den sammanslagningen som redovisades i diagrammet under kapitel 6.2. Föräldrar och elever är överens om att den viktigaste form av engagemang är som medhjälpare och problemlösare. Som vi poängterade inledningsvis i diskussionen är procenttalen marginella mellan de tre första inriktningarna. Således ses engagemanget i form av partner och publik också som viktigt av både föräldrar och elever. Efter att ha tolkat elevernas svar i undersökningen upplever vi att eleverna känner att deras föräldrar engagerar sig och att detta ses som viktigt. Majoriteten av respondenterna är nöjda med hur situationen är just nu och av dessa har det flesta även angett i enkäten att föräldrarna ofta engagerar sig i samtliga frågor samt att de tycker det är viktigt. Som vi nämnde i kapitel 5.3 kan en undersökning på *en* skola med det uppsamlingsområde vår skola har, inte ge en generell bild av hur engagerade föräldrar är i samhället.

Utifrån de svar vi har fått kan vi se att föräldrar och barn har ungefär samma syn på vad de anser vara viktigt i skolan, det vill säga skillnaderna mellan vad eleverna respektive föräldrarna ser som viktigt, är små. En anledning till detta kan vara att eleverna påverkats av vad föräldrarna gör, exempelvis, om föräldrarna ofta sitter med eleven och tittar igenom läxan kan man tolka det som att föräldern ser det som viktigt. Eftersom eleven ofta får denna hjälp ser därför eleven detta som viktigt. När det gäller indelningen ”föräldrar som hjälpare”, vilket innebär att föräldrar kommer ut på skolan och berättar om något de är duktiga på, exempelvis sitt yrke, tycker varken föräldrar eller elever är speciellt viktigt. Det är bara ett fåtal föräldrar som har engagerat sig på detta vis. Frågan man kan ställa sig är varför föräldrar inte engagerar sig på detta sätt. Känner föräldrar att de inte kan bidra med sina kunskaper? Något svar på detta har vi inte, dock kan vi konstatera att detta engagemang uttrycktes i Lgr 80, då skolan gärna såg att föräldrar bidrog med sina kunskaper och bjöd in skolklasser på studiebesök. Som vi nämnde i kapitel 3.1 har man i Lpo 94 valt att inte belysa denna form av engagemang. Frågan är om detta kan vara en bidragande orsak till det låga engagemanget, dock vet vi inte om föräldrar under Lgr 80 var mer engagerade som hjälpare, än idag. Om så var fallet kanske man borde återinföra denna önskan i kommande läroplaner. Vårt resultat förvånade oss då vi under våra vfu-perioder upplevt att föräldrar till barn i framförallt år 1 och 2 brukar besöka skolan under någon eller några lektioner.

Övervägande delen av respondenterna har uppgett att mamma och pappa bryr sig lika mycket om skolarbetet. Detta resultat pekar åt samma håll som bland annat Flisings forskning, då hon bland annat i sin undersökning kom fram till att de flesta familjer enligt föräldrarna delar på arbetet med att ta hand om barnen.

Grunden till utfallet rörande elevernas läxor, då vi syftar på frågorna 7, 21, 11 och 27 i enkäten. Något fler elever i år 4 och 5 svarade att föräldrarna ofta frågar om dem har någon läxa samt om hur det gick på läxförhöret, provet, inlämning av läxa eller liknande. Detta tror vi dels kan bero på att elever i år 4 och 5 oftare har större och mer omfattande läxor än elever i de lägre åldrarna.

Som vi nämnt i resultatet skiljer sig svaren något åt i årskurserna i fler frågor än de vi nämnt ovan. Vi tror inte att de små skillnaderna ger någon generell bild som gäller för alla åren, då det bara är några enstaka elever som urskiljer sig. Därför kommer vi inte att gå närmare in och analysera detta, då vi inte tror att det skulle ge en övergripande bild, snarare skulle undersökningen behöva göras på fler elever. Vi kan i efterhand konstatera att könsperspektivet vi tog i varje fråga inte var betydelsefullt. Anledningen till varför vi valde detta perspektiv var för att ta reda på om eventuella skillnader skulle urskiljas i resultatet. Så blev inte fallet, någon direkt anledning vill vi inte diskutera då vi inte anser det som förvånansvärt.

Av samtliga frågor i enkäten är fråga 33 den enda som har svarsalternativet ”vet ej”, av eleverna kryssade 23 % av dem i detta alternativ. Vi anser att vi antingen borde ha haft detta svarsalternativ på fler frågor eller helt uteslutit den, då många elever säkert har en uppfattning om vad de kan svara. Vi *tror* att vissa elever kan ha kryssat i detta alternativ av ren lathet.

Fråga 3 skulle vi kunnat formulera på annat sätt, då vi frågade hur många syskon eleverna hade. Som vi nämnt tidigare kan elever ha både halvsyskon, platsyskon, syskon som har dött och så vidare, ska dessa räknas som syskon? Vi sa till eleverna att de själva fick ta ställning till hur många syskon de hade. Här kunde vi ha varit tydligare med hur eleverna skulle svara, detta skulle ha underlättat både för oss och för eleverna. Likaså på fråga 17 och 30 där vi frågade om föräldrarna brukar vara med på skolavslutningar och andra tillställningar samt hur viktigt eleverna anser det är. Här skulle vi kunnat formulera frågorna något annorlunda då vi frågar två olika saker, dels om föräldrarna brukar komma på skolavslutningen dels andra tillställningar så som klassfester, julspel m.m. Denna fråga kan upplevas lite förvillande då elever kan ha föräldrar som deltar i det ena men inte det andra.

En fråga man alltid kan ställa sig så här efteråt är hur vi kunde ha gjort för att få med fler elever från skolan i undersökningen. Innan vi skickade ut brevet funderade vi på om ett ”sista svarsdatum” skulle sättas på talongen, och i så fall hur lång tid föräldrarna skulle ha på sig innan talongen skulle vara tillbaka. Efter att ha hört oss för kom vi fram till att fem dagar skulle vara rimligt, då de skulle ha haft tid på sig att läsa igenom, svara på talongen samt skicka tillbaka talongen. Hade de haft för lång tid på sig skulle föräldrar och elever eventuellt glömma, för kort tid hade kanske inte alla hunnit lämna tillbaka talongen på och många svar hade då gått förlorat. Trots förberedelserna så fick vi väldigt lågt deltagande. När vi var ut på skolan upplevde vi att många elever var väldigt positiva och ville gärna delta i undersökningen, men eftersom de inte lämnat in talongen fick eleverna ej medverka. Vi tror att antalet hade kunnat öka om vi själva varit ute och informerat och delat ut breven till klasserna, i stället för respektive klasslärare gjorde det i anslutning till veckobreven. Eventuellt hade fler elever blivit intresserade och sett till att sin mamma eller pappa fyllde i talongen.

Vi upplevde det häpnadsväckande under bearbetningen av forskningen kring ämnet att all litteratur dels understödjer lärarnas och föräldrarnas perspektiv, dels att den var relativt gammal samt att några större förändringar inte har skett. Föräldrarna efterfrågar fortfarande

stöd och information från lärarna för att veta hur dem ska göra för att underlätta för sina barns skolgång. Vi finner det intressant och förvånansvärt att forskning har gjorts kring hur föräldrarnas engagemang påverkar eleverna utan att ha frågat eleverna själva. De enda studier vi kunnat hitta där man frågat elever, är den Skolverket genomförde 2006 samt statistik från barnombudsmannen som visar på olika bakomliggande faktorer så som syskon, elevers hemförhållanden, föräldrars sysselsättning m.m. Dock svarar inte detta på hur elever upplever att föräldrarna engagerar sig i deras skolgång.

7.1. Förslag på vidare forskning

Som förslag till vidare forskning hade det varit intressant att göra en liknande studie på ett större antal elever och då inte bara på en skola, utan en hel kommun för att få en mer generell bild av föräldrarnas engagemang. Likaså hade en studie bland högstadielärover och gymnasieelever varit spännande. Detta för att dels kunna jämföra med de lägre åldrarna, men även ta reda på om föräldrarnas engagemang och sociala status påverkar studieresultat, vilket mycket forskning vi tagit del av pekar på.

Det hade även varit intressant att göra en liknande undersökning genom att fråga elever och föräldrar om föräldraengagemang för att se om deras uppfattning skiljer sig åt, alternativt fråga föräldrarna i vår undersökning och jämföra resultaten.

7.2. Avslutande ord

När vi påbörjade examensarbetet spekulerade vi om olika hypoteser. Vi trodde båda två att resultatet skulle visa större skillnader samt att vi skulle få uppfattningen om att föräldrar inte var engagerade i så hög grad som undersökningen visar. Vi kan nu konstatera att föräldrarna på denna skola är väldigt engagerade och utifrån den forskning vi tagit del av framgår det att barn till engagerade föräldrar uppnår bättre studieresultat. Detta borde resultera i att eleverna på denna skola generellt uppnår bra studieresultat.

Vi har i denna studie kommit till insikt om hur viktigt det är att etablera ett bra samarbete och en god relation mellan hem och skolan som sedan vidbehålls. Som blivande lärare tror vi båda att det kan vara värt att ägna tid på denna uppgift då det har stor påverkan på elevernas studier.

8. Referenser

Tryckta källor:

- Andersson, Inga. (2003) *Föräldrars möte med skolan*. Stockholm: Lärarhögskolan
- Andersson, Inga.(2004) *Lyssna på föräldrarna*. Stockholm: HLS Förlag
- Andersson, Inga.(1992) *Samverkan för barn som behöver*. Stockholm: Folksam
- Dahlgren, Hans. Dahlgren Östling Margit. (1989) *Lärare i grundskolan*. Falköping: Eklunds förlag
- Ejlertsson, Göran. (2005) *Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur
- Erikson, Lars. (2004) *Föräldrar och skola*. Örebro: Örebro Universitetsbiblioteket
- Flising, Lisbeth, Fredriksson, Gunilla & Lund, Kjell. (1996) *Föräldrakontakt*. Stockholm: Informationsförlaget
- Johansson Gunilla, Wahlberg Orving Karin. (1993) *Samarbete mellan hem och skola*. Umeå: Umeå Universitet
- Kernell, Lars-Åke. (2002) *Att finna balanser*. Lund: Studentlitteratur
- Lindbom, Anders. (1995) *Medborgarskapet i välfärdsstaten*. Uppsala: Statsvetenskapligainstitutionen Uppsala Universitet
- Läraryrket. (2004) *Lärarens handbok, – skollag, läroplan, yrkesetiska principer, FN:s barnkonvention*. Solna: Läraryrket
- Myndighet för skolutveckling. (2007) *Samarbete med föräldrar i förskola och skola*. Stockholm: Sentenza Media.
- Orlenius, Kennert.(2003) *Värdegrunden – finns den?* Stockholm: Runa förlag
- Ribom, Leif. (1993) *Föräldraperspektiv på skolan. En analys från två håll*. Stockholm: Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Education 51, Almqvist & Wiksell International
- Skolverket. (2006) *Attityder till skolan 2006 – Elevernas och lärarnas attityder till skolan*. Stockholm: Skolverket
- Skolöverstyrelsen. (1969) *Läroplan för grundskolan Lgr 69 Allmän del*. Stockholm: Liber
- Skolöverstyrelsen. (1980) *Läroplan för grundskolan Lgr 80 Allmän del*. Södertälje: Liber

Stukät, Staffan. (2005) *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Utbildningsdepartementet. (2006) *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*” Lpo 94, SKOLFS 1994:1, Stockholm

Elektroniska källor:

Barnkonventionen: <http://www.rb.se/sv/Barnkonventionen/LangaVersionen/>

BRIS: <http://www.bris.se>

Föräldrabalken: <http://www.lagen.nu/1949:381>

Hem och skolas stadgar: http://www.hemoskola.se/om_oss/stadgar.php

Mailkontakt med Hem och skola: svar erhöles 071227

Skollagen:

http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&dok_id=SFS1985:1100&rm=1985&bet=1985:1100

9. Bilaga

Bilaga 1

Hej!

Vi heter Sofie Åslycke och Emma Myhrborg och är två lärarstudenter som nu går vårt sista år på lärarprogrammet vid Göteborgs Universitet. Båda har läst naturkunskap samt matematik mot de tidigare åldrarna och ska påbörja vårt examensarbete. Vi skulle därför behöva Ert barns hjälp med att svara på några frågor, då vi har tänkt undersöka engagemang och relationer som rör skolarbetet. Detta vill vi göra genom att ta ett elevperspektiv då mycket forskning har gjorts kring hur föräldrar och lärare upplever arbetet. Eftersom Ert barn är under 18 år behöver vi ha Ert godkännande för att kunna genomföra undersökningen. Vi vill därför fråga Er som förälder om Ni tillåter att vi i slutet av vecka 46 kommer ut till skolan och låter Ert barn svara på en enkät.

Alla som deltar i enkäten kommer att vara anonyma dessutom kommer allt insamlat material behandlas konfidentiellt, vilket gör det omöjligt för utomstående att spåra.

Om ni har några frågor eller funderingar kring vår uppsats och enkät är ni välkomna att höra av Er till oss per telefon eller via mail.

Med vänliga hälsningar

Sofie Åslycke, 0709-17 15 61, gusaslso@student.gu.se
Emma Myhrborg, 0733-16 00 90, gusmyhem@student.gu.se

V.v. lämna denna blankett till din klasslärare senast **onsdag den 28 november**

Jag ger mitt medgivande till att mitt barn får vara med och genomföra enkäten

Jag ger inte mitt medgivande till att mitt barn får vara med och genomföra enkäten

Elevens namn:

Vårdnadshavares underskrift:

.....

.....

Bilaga 2

Enkät

- 1, Är du... Tjej Kille
- 2, Vilken klass går du i? 1:an 2:an 3:an 4:an 5:an
- 3, Hur många syskon har du? ..... stycken
- 4, Bor du tillsammans med din mamma och pappa? Ja, både mamma och pappa.
 Ibland med mamma och ibland med pappa.
 Bara med mamma.
 Bara med pappa.
 Varken mamma eller pappa.

Kryssa i det alternativ som passar bäst:

Din mamma eller pappa...

	Nästan varje dag	Någon gång i veckan	1-3 gångar i månaden	Mer sällan eller aldrig
5, frågar hur du trivs i klassen	☐	☐	☐	☐
6, påminner dig om att du får med dig allt till skolan, ex. böcker, läxor eller papper till fröken	☐	☐	☐	☐
7, frågar om du har någon läxa	☐	☐	☐	☐
8, tittar igenom din läxa	☐	☐	☐	☐
9, sitter med dig och hjälper dig med saker du inte förstår i skolarbetet (ex. svenska, matte)	☐	☐	☐	☐
10, frågar hur det har varit i skolan	☐	☐	☐	☐
11, frågar hur det gick på läxförhöret (ex. prov, förhör eller inlämning av läxa)	☐	☐	☐	☐
12, Brukar dina föräldrar ta kontakt med din lärare om det är problem i skolan?			Ja ☐	Nej ☐
13, Brukar dina föräldrar påminna dig om att ta med gymnastikkläder?			Ja ☐	Nej ☐
14, Brukar dina föräldrar komma och tittar på dig på skolavslutning?			Ja ☐	Nej ☐
15, Har någon av dina föräldrar kommit till skolan och berättat för klassen vad han/hon jobbar med eller berättat något annat?			Nej ☐ Ja, mamma ☐ Ja, pappa ☐ Ja, båda två ☐	☐ ☐ ☐ ☐

- 16, Har någon av dina föräldrar låtit din klass komma och hälsa på jobbet? Nej
 Ja, mamma
 Ja, pappa
 Ja, båda två
- 17, Brukar dina föräldrar komma och vara med på skolavslutningen och andra tillställningar så som klassfester, julspelel m.m? Ja Nej

Hur viktigt tycker du det är att din mamma och pappa...

	Mycket viktigt ☐	Ganska viktigt ☐	Ganska oviktigt ☐	Inte alls viktigt ☐
18, frågar hur du trivs i klassen	☐	☐	☐	☐
19, påminner dig om att ta med gymnastikkläder	☐	☐	☐	☐
20, påminner dig om att du får med dig allt till skolan, ex. böcker, läxor eller papper till fröken	☐	☐	☐	☐
21, frågar om du har någon läxa	☐	☐	☐	☐
22, tar kontakt med din lärare om det är problem i skolan	☐	☐	☐	☐
23, tittar igenom din läxa	☐	☐	☐	☐
24, sitter med dig och hjälper dig med saker du inte förstår i skolarbetet (ex. svenska, matte)	☐	☐	☐	☐
25, frågar hur det har varit i skolan	☐	☐	☐	☐
26, kommer och tittar på dig på skolavslutning	☐	☐	☐	☐
27, frågar hur det gick på läxförhöret (ex. prov, förhör eller inlämning av läxa)	☐	☐	☐	☐
28, kommer till skolan och berättat för klassen vad han/hon jobbar med eller berättat något annat	☐	☐	☐	☐
29, låter din klass komma och hälsa på jobbet	☐	☐	☐	☐
30, kommer och är med på skolavslutningen	☐	☐	☐	☐
31, Har din mamma och pappa varit och hälsat på dig under någon lektion i skolan?	☐ Ja, min mamma. ☐ Ja, min pappa ☐ Ja, både mamma och pappa ☐ Nej, ingen av dem			
Om du svarade ja, tyckte du det var roligt?	☐ Ja ☐ Nej			

32, Tycker du att din mamma och pappa bryr sig om ditt skolarbete?

Ja   Nej

33, Vill du att din mamma och pappa ska bry sig mer om hur det går för dig i skolan?

Ja, lite mer
 Nej, det är lagom
 Jag tycker dem ska bry sig lite mindre.
 Vet inte

34, Är det så att någon bryr sig mer än någon annan? Vem i så fall?

Mamma   Pappa   Mamma och pappa bryr sig ungefär lika mycket.

Ett stort TACK för hjälpen!